

Ο ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΟΥ ΕΠΙΣΗΜΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»

ΕΤΟΣ ΜΓ'

ΙΩ. ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14 - 115 21 ΑΘΗΝΑΙ - ΤΗΛ. 72.18.308

15 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1994

ΑΡΙΘ. 17

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ευαγγέλου Δ. Θεοδώρου, 'Ο ἅγιος Γεννάδιος, ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως († 471). — 'Ιωάννου Φουντουλή, 'Απαντήσεις σὲ λειτουργικὲς, κανονικὲς καὶ ἄλλες ἀπορίες. — 'Αρχιμ. Χρυσ. Θ. Χρυσόπουλου, Τὸ παιδὶ στὶς οἰκογενεῖς του. — π. 'Αντ. 'Αλεβιζόπουλου, Οἱ κυβερνήσεις τῆς Εὐρωπαϊκῆς 'Ενώσεως μπροστὰ στὸ πρόβλημα τῶν αἱρέσεων καὶ τῆς παραθρησκείας. — Μ.Φ., 'Επισημάνσεις. — Γ.Θ. Πρίντζιπα, Συνταγματικὴ τροποκρατία κατὰ τῆς 'Ορθόδοξης 'Εκκλησίας τῆς 'Αλβανίας. — Κων. Μ. Κονταξόπουλου, Οἱ 32 ἅγιοι Νικόλαιοι τῆς 'Ορθοδοξίας. — Νικ. Κ. Δρατσέλλα, 'Η ΙΓ' Κατήχησις πρὸς φτωχισμένους τοῦ ἁγίου Κυρίλλου 'Ιεροσολύμων. — Φς, Τὸ βιβλίο. — 'Επίκαιρα.

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ
ΤΗΣ
ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ

'Αθήναι, 'Ιασιῶν 1 — Τηλέφωνο
72.10.734 • Προϊστάμενος Τυπο-
γραφείου: Σωκράτης Μαυρογόνα-
τος, 'Ηλείου 132 — Πέραμα.

'Ο ἅγιος Γεννάδιος, ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως († 471)

Ένας ἀπὸ τοὺς διαπρεπεστέρους Πατριάρχες Κωνσταντινουπόλεως ὑπῆρξεν ἀναμφιβόλως ὁ ἅγιος Γεννάδιος ὁ Α', τοῦ ὁποῖου ἐορτάζουμε τὴ μνήμη τὴν 17η Νοεμβρίου. Ἀνῆλθε στὸν πατριαρχικὸ θρόνον τὸ ἔτος 458, διαδεχθεὶς τὸν ἀποθανόντα Πατριάρχη Ἀνατόλιο. Ὁ ἅγιος Γεννάδιος διακρίθηκε γιὰ τὴ σεμνότητα καὶ ἀγιότητα τοῦ βίου, γιὰ τὴν ἀκλόνητη ὀρθόδοξη πίστι του, γιὰ τὴν ἀνυποχώρητη καταπολέμησι τοῦ Μονοφυσιτισμοῦ καὶ τῶν ἄλλων αἱρέσεων τῆς ἐποχῆς του, γιὰ τὴν περιφρούρησι καὶ ἐφαρμογὴ τῶν ἱερῶν κανόνων, γιὰ τὴ συμβολή του στὴν ἀνάπτυξι τοῦ μοναστικοῦ βίου, γιὰ τὴν καθιέρωσι τοῦ ἀγιασμοῦ τῆς Κυριακῆς καὶ γιὰ τὴν προσπάθειά του πρὸς ἀπαλλαγὴν τῆς 'Εκκλησίας ἀπὸ τὴ μάστιγα τῆς «σιμωνίας». Γιὰ τὴν καταπολέμησι αὐτῆς συνεκάλεσε σύνοδο καὶ συνέταξε τὴν γνωστὴ ἀπὸ τὸ «Πηδάλιον» εἰδικὴ ἐγκύκλιος, στὴν ὁποία στιγματίζει τὴν ἐξαγορὰ τῆς ἱερωσύνης μὲ χρήματα: «Οὐδὲ πρὸ τοῦ καιροῦ τῆς χειροτονίας, οὐδὲ μετὰ τὸν καιρὸν τῆς χειροτονίας, οὐδὲ κατὰ τὸν καιρὸν αὐτὸν τῆς χειροτονίας ὑπὲρ τῆς χειροτονίας δίδοσθαι χρήματα συγχωρεῖ... Δεῖ γὰρ εἶναι χάριν τὴν χάριν καὶ μηδαμοῦ παρ' αὐτῇ μεσιτεύειν ἀργύριον».

Παρὰ τὸ γεγονὸς, ὅτι δὲν σώζονται τὰ περισσότερα ἀπὸ τὰ συγγράμματά του, ἡμπορεῖ νὰ διαπιστωθῇ ὅτι ὁ ἅγιος Γεννάδιος ὑπῆρξεν ἐξαίρετος συγγραφεὺς. Ἐν πρώτοις εἶναι ἀξιόλογα τὰ ἐρμηνευτικὰ του ἔργα, ἐκ τῶν ὁποίων μέσα στὶς «σειρὲς» (catenae) σώθηκαν ἀποσπάσματα, λ.χ. ἐκ τῶν Ὑπομνημάτων στὴ Γένεσι καὶ στὴν Ἑξοδο. Τὰ ἔργα του ἦταν γνωστὰ καὶ στοὺς Δυτικούς. Κατὰ τὸν ἱερέα τῆς Μασσαλίας Gennadius († περὶ τὸ 500), ὁ Πατριάρχης Γεννάδιος ἦταν ἀνὴρ μὲ λαμπρὴ γλωσσικὴ μόρφωσι καὶ εὖστοχη ἀγχίνουα (ἦταν *vir lingua nitidus et ingenio acer*) καὶ ἔγραψε πολλὰς ὁμιλίας καὶ Ὑπόμνημα στὸ Δευτερονόμιον. Ὁ Marcellinus Comes στὸ Χρονικὸ του γιὰ τὰ ἔτη 379-534, ποὺ ἔγραψε στὴν Κωνσταντινούπολι σὲ λατινικὴ γλῶσσα, μαρτυρεῖ (στὸ Χρονικὸ τοῦ ἔτους 470), ὅτι ὁ ἅγιος Γεννάδιος ἔγραψεν Ὑπομνήματα σὲ ὅλες τὶς ἐπιστολὰς τοῦ Ἀπ. Παύλου. Ἐκ τοῦ κειμένου τοῦ Ὑπομνήματος στὴν πρὸς Ρωμαίους ἐπιστολὴ ἔχουν διασωθῇ περίπου τὰ 75%.

Τὴν ἀξία τῶν δογματικῶν συγγραφῶν του γνωρίζουμε ἐκ

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΕ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ, ΚΑΝΟΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΑΠΟΡΙΕΣ*

Τοῦ κ. ΙΩΑΝΝΟΥ ΦΟΥΝΤΟΥΛΗ, Καθηγητοῦ Παν/μίου Θεσσαλονίκης

Παρὰ τὴν ἀσάφεια ποὺ ἐπισημάναμε ἤδη, ἡ ἀπαγόρευση εὐλογίας πρέπει νὰ ἀναφέρεται στὴν εὐχὴ τῆς προθέσεως καὶ εἰδικότερα στὴ φράση ποὺ σημειώνεται στὴν ἐρώτηση. Ἔτσι κατανοήθηκε ἡ φράση καὶ ἀπὸ τὸν ἅγιο Νικόδημο, ποὺ σὲ ὑποσημείωση στὸν ἐπίμαχο κανόνα παραπέμπει σὲ σχόλιό του στὸν κα' κανόνα τῆς ἐν Λαοδικαίᾳ Συνόδου. Σὲ ὑποσημείωση στὸν κανόνα αὐτὸν προβληματίζεται γιὰ τὴ θέση τοῦ διακονικοῦ καὶ τῆς προθέσεως καὶ ἀναφέρεται στὸν «ιβ' κανόνα τοῦ ἁγίου Νικηφόρου, ὅστις ἐμποδίζει νὰ μὴ γίνεταί σφραγὶς ἐν τῇ εὐχῇ τοῦ σκευοφυλακίου εἰς τὸ ἅγιον ποτήριον, ἥτοι νὰ μὴ εὐλογῇ ὁ ἱερεὺς μὲ τὸ χέρι τὰ (τῆς) ἐν τῇ προθέσει τίμια δῶρα, ὅταν λέγῃ τὴν εὐχὴν (τῆς) προθέσεως. Ὅρα καὶ τὸν Ἰωάννην Ναθαναὴλ τὸν Οἰκονόμον ἐν τῇ ἐρμηνείᾳ τῆς θείας λειτουργίας (κεφ. ιζ'. σελ. ια')». Τὴν ἐρμηνεία τοῦ Ναθαναὴλ δὲν μπορέσαμε νὰ ἰδοῦμε. Ἀπὸ τὸ κεῖμενο τοῦ Νικοδήμου δὲν εἶναι σαφὲς ἂν παραπέμπει σ' αὐτὸν γιὰ τὸ θέμα τῆς εὐλογίας ἢ γιὰ τὴν θέση τοῦ διακονικοῦ - προθέσεως, ὅπως εἶναι τὸ πιθανότερο. Πάντως ὅσοι ἀναφέρονται στὸ θέμα τῆς εὐλογίας ἢ μὴ τῶν δώρων κατὰ τὴν πρόθεση, ἐπικαλοῦνται ἀπλῶς τὴν μαρτυρία τοῦ Νικηφόρου, χωρὶς νὰ αἰτιολογοῦν, ὅπως καὶ ἐκεῖνος, τὸ λόγο γιὰ τὸν ὁποῖο δὲν

εὐλογοῦνται τὰ δῶρα. Ἔτσι ἀπλᾶ τὸ τοποθετοῦν ὁ Ἰωάννης Κίρρους καὶ τὰ «Κυπριακὰ νόμιμα».

Ἐνα μεταγενέστερο, ἀρκετὰ ἀξιόλογο βιβλίον τοῦ ἱεροδιδασκάλου Δανιὴλ Γεωργοπούλου τοῦ ἐξ Ζυγοβιστίου τῆς Ἀρκαδίας, ποὺ ἐξεδόθη τὸ 1833 γιὰ πρώτη φορὰ στὴ Βενετία καὶ γιὰ πέμπτη φορὰ στὴν Ἀθήνα τὸ 1898, μὲ τίτλο «Ἱερὰ Ἀνθολογία», σχολιάζοντας ὅσα τελοῦνται στὴν ἱερὰ πρόθεση, ἀναφέρεται καὶ στὸ θέμα μας. Πρῶτα κάνει λόγο γιὰ τὴν εὐλογία τοῦ ποτηρίου: «Καὶ εὐλογεῖ σταυροειδῶς τὴν ἔνωσιν ταύτην τοῦ οἴνου καὶ ὕδατος, λέγων· Ἐὐλογημένη ἡ ἔνωσις τῶν ἁγίων». Καὶ σχολιάζει: «Διὰ τῆς εὐλογίας ἀφιερώνει αὐτὰ εἰς τὸν Θεόν». Μετὰ ὁμιλεῖ γιὰ τὶς μερίδες, τὴν κάλυψη τῶν δώρων, τὴ θυμίαση καὶ τὴν εὐχὴ τῆς προθέσεως. Ἐδῶ χαρακτηριστικὰ λέγει: «Καὶ ποιεῖ ἀπόλυσιν». Καὶ σχολιάζει: «Κατὰ τὸν ιβ' κανόνα Νικολάου τοῦ ὁμολογητοῦ» (προφανῶς ἐννοεῖ τὸν Νικηφόρο).

Ἐλλείπει ἄλλων γνωστῶν στοιχείων, τὰ γραφόμενα τοῦ Δανιὴλ μποροῦν νὰ μᾶς προσανατολίσουν πρὸς κάποια ἀπάντηση στὸ ἐρώτημα γιὰ ποῖο λόγο ὁ φερόμενος μὲ τὸ ὄνομα τοῦ ἁγίου Νικηφόρου κανὼν, στὸν ὁποῖο καὶ ὁ ἴδιος παραπέμπει, ὅπως εἶδαμε, ἐμποδίζει τὴν εὐλογία. Ὁ Δανιὴλ ἢ κάποιον τὸ βρῆκε ἢ ἐκφράζει δική του ὑπόθεση. Ἡ πρώτη εὐλογία στὸ ποτήριον θεωρεῖται ἀφιερωτικὴ τῶν δώρων, τρόπον τινὰ

* Συνέχεια ἀπὸ τὴ σελ. 348 τοῦ ὑπ' ἀρ. 16 τεύχους.

τῶν διασωθέντων ἀποσπασμάτων τόσο τοῦ πολεμικοῦ τοῦ ἔργου ἐναντίον τῶν δώδεκα «Ἀναθεματισμῶν» τοῦ ἁγ. Κυρίλλου Ἀλεξανδρείας, «οὓς ἐθεώρει, ὡς καὶ ἄλλοι ὀρθόδοξοι, ὑπόπτους Ἀπολιναρισμοῦ» (Δημ. Μπαλάνος), ὅσον καὶ τῆς ἐκ δύο βιβλίων ἀποτελουμένης πραγματείας «Πρὸς Παρθένιον» (ὁπαδὸν τοῦ Νεστορίου), ἡ ὁποία ἐπίσης στρεφόταν καὶ ἐναντίον ἀντιλεγόμενων σημείων τῆς διδασκαλίας τοῦ ἁγ. Κυρίλλου Ἀλεξανδρείας.

Γενικῶς, ὡς ἐπισημαίνει ὁ καθηγητὴς Πανεπιστημίου Karl Staab (Würzburg), ὁ Γεννάδιος ἀκολουθεῖ μᾶλλον τὴν ἐρμηνευτικὴ μέθοδο τῆς Ἀντιοχείανης Σχολῆς (βλ. K. Staab, *Pauluskommentare aus der griechischen Kirche*, 1933), ἐνῶ ἀξιόλογα ἀποσπάσματα τῶν δογματικῶν ἔργων του, ὡς λ.χ. τοῦ Ἐγκωμίου τοῦ στὴν περίφημη δογματικὴ ἐπιστολὴ τοῦ πάπα Λέοντος Α' τοῦ Μεγάλου στὸν

Πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως Φλαβιανὸ (Epistola dogmatica ad Flavianum, 449), ἀποδεικνύουν τὴ συμφωνία του πρὸς τὴ διδασκαλία τῆς Δ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου στὴν Χαλκηδόνα.

Συμφώνως πρὸς τὸ Ἐγκώμιο Νεοφύτου τοῦ Ἐγκλειστοῦ (ιβ'-ιγ' αἰών), τὸ ὁποῖο δημιουργεῖ ἀμφιβολίες ὡς πρὸς τὴν ἀξιοπιστίαν μερικῶν πτυχῶν του, ὁ ἅγιος Γεννάδιος, ἀφοῦ στὸ τέλος τῆς ζωῆς του παραιτήθηκε ἀπὸ τὸν πατριαρχικὸ θρόνον, μετέβη προσκυνητὴς στὰ Ἱεροσόλυμα καὶ ἐν συνεχείᾳ πρὸς ἄσκησιν στὴν Κύπρο. Καθὼς ἀναζητοῦσε κοντὰ στὴν Πάφο τὸ ἀσκητήριον τοῦ ἁγίου Ἰλαρίωνος, πέθανε καθ' ὁδὸν ἀπὸ τὸ δριμὺ ψῆχος. Τὸ θαυματουργὸ λείψανό του ἐνταφιάσθηκε στὴν Πάφο, ὅπου ἀνεγέρθηκε καὶ ναὸς ἀφιερωμένος στὴ μνήμη του.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ

κοινή και για τὰ δύο εἶδη. Ἐπομένως ἡ δευτέρα εὐλογία πλεονάζει («νὰ εὐλογήσῃ πλέον»). Ἐνα ἀσθενὲς στήριγμα τῆς ὑποθέσεως αὐτῆς ὑπάρχει στὸν κανόνα στὴ φράση «ἐπὶ τὸ ἅγιον ποτήριον». Μπορεῖ νὰ θεωρηθεῖ ὡς κάποια ὑπονοούμενη συνάρτηση τῶν δύο εὐλογιῶν. Ἡ πρώτη ἀφορᾷ στὸ ποτήριον (μόνο), ἡ δευτέρα (στὸν ἄρτο καὶ) στὸ ποτήριον. Τὸ ἕνα ὅμως δὲν ἀποκλείει τὸ ἄλλο, οὔτε ἡ πρώτη εὐλογία, αὐτὸ εἶναι σαφέστατο, μπορεῖ νὰ θεωρηθεῖ ὡς ἀναφερομένη καὶ στὰ δύο εἶδη.

Μιὰ ἄλλη ἐρμηνεία θὰ μπορούσε νὰ εἶναι ἕνα εἶδος σχολαίου φόβου παρεξηγήσεως τῆς εὐλογίας κατὰ τὴν εὐχὴ τῆς προθέσεως ὡς καθαγιαστικῆς εὐλογίας, ὡς ἕνα εἶδος προλήψεως τῆς εὐλογίας κατὰ τὴν ἐπίκληση τοῦ ἁγίου Πνεύματος κατὰ τὸ καίριο σημεῖο τῆς εὐχῆς τῆς ἀναφορᾶς. Αὐτὸ ἴσως εἶναι τὸ πιθανότερο, ἀλλὰ καὶ τὸ μὴ ὀρθό. Ἐξ ἄλλου, γιατί νὰ μὴ θεωρηθεῖ παραξηγήσιμη καὶ ἡ εὐλογία τοῦ ποτηρίου μετὰ τὴν ἔνωση οἴνου καὶ ὕδατος στὴν πρόθεση; Εὐλογίες ἔχουμε ποικίλης μορφῆς στὴ λειτουργική μας παράδοση, σὲ ἄρτους, σὲ οἶνο, σὲ ὕδατα, σὲ ἔλαιον, σὲ ἔμψυχα καὶ ἄψυχα εἶδη. Ὅλα αὐτὰ εὐλογοῦνται μὲ λόγο εὐχῆς καὶ μὲ σταυροειδῆ σφράγιση διὰ τῆς χειρὸς τοῦ ἱερέως. Θὰ ἦταν ἐκτὸς πάσης λογικῆς νὰ διαβλέπουμε παντοῦ δυνατότητες συγχύσεως ἢ παρανοήσεως. Εἰδικότερα στὴ θεία εὐχαριστία σὲ πολλοὺς λειτουργικοὺς τύπους ἔχουμε μαρτυρημένες εὐλογίες τῶν δώρων πρὶν ἀπὸ τὴν τελικὴ ἐπίκληση τοῦ ἁγίου Πνεύματος καὶ τὴν εὐλογία πού τὴν συνοδεύει γιὰ τὴν μεταβολὴ τῶν εὐχαριστιακῶν εἰδῶν σὲ σῶμα καὶ αἷμα Χριστοῦ, ἀκόμη καὶ ἕνα εἶδος προεπικλήσεων.

Τὰ δῶρα τῆς θείας εὐχαριστίας ἤδη ἀπὸ τὴν ἀκολουθία τῆς προθέσεως ἔχουν προσφερθεῖ στὸ Θεὸ ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία καὶ εἶναι εὐλογημένα, «τίμια», «ἅγια», «θεῖα», «ἀντίτυπα» τοῦ σώματος καὶ τοῦ αἵματος τοῦ Κυρίου, μέχρις ὅτου διὰ τοῦ καθαγισμοῦ μεταβληθοῦν, διὰ τῆς χάριτος καὶ ἐνεργείας τοῦ ἁγίου Πνεύματος καὶ τοῦ ἐπικλητικοῦ λόγου καὶ τῆς σφραγίδος — τῆς εὐλογίας — τοῦ ἱερέως σὲ σῶμα καὶ αἷμα δεσποτικό. Γι' αὐτὸ καὶ πρὸ τοῦ καθαγιασμοῦ τοὺς τιμῶνται, θυμῶνται, προσκυνοῦνται ὡς ἅγια καὶ «ἀντίτυπα» τοῦ σώματος καὶ τοῦ αἵματος, ὅπως εἶπαμε, τοῦ Χριστοῦ. Ἔτσι τὸ ἂν εὐλογοῦνται κατὰ τὸ «εὐλόγησον τὴν πρόθεσιν ταύτην» καταντᾷ μιὰ σχεδὸν ἄνευ σημασίας λεπτομέρεια

καὶ ὅπωςδήποτε ἀφήνει τὴν ἐντύπωση μιᾶς ἀνακολουθίας. Ὁ λόγος τῆς εὐλογίας οὕτως ἢ ἄλλως λέγεται, κατὰ ἕμμεσον καὶ διακριτικὸ πάντοτε τρόπο, ὅπως σὲ ὅλες τὶς εὐλογίες πού δίδονται μὲ ἄκρα ἱερατικὴ ταπείνωση στὴν ὀρθόδοξη λειτουργικὴ πράξη καὶ παράδοση («Ὁ Θεὸς οἰκτειρῆσαι ὑμᾶς...», «Βαπτίζεται...», «Στέφεται...», «Εὐλογία Κυρίου... ἔλθοι ἐφ' ὑμᾶς...» καὶ τὰ ὅμοια).

Καὶ μόνο ἡ ὑπαρξὴ τοῦ κανόνος αὐτοῦ δείχνει ὅτι ἐδίδετο εὐλογία μὲ τὸ χεῖρ τοῦ ἱερέως κατὰ τὴν εὐχὴ τῆς προθέσεως, ἢ τουλάχιστον παράλληλα ὑφίσταντο ἕκτοτε καὶ οἱ δύο πράξεις καὶ ὁ συντάκτης τοῦ κανόνος προκρίνει τὴν μία. Εἶναι λίγο ἀπίθανον νὰ εἰσηγεῖται κάτι τὸ νέο.

Δὲν εἶδαμε καὶ τὸν ἀντίλογο, γιατί ὑπάρχει καὶ αὐτός. Τὸν ἀφήσαμε τελευταῖο. Πρόκειται γιὰ τὴν Ἀπόκριση στὴν ε' ἐρώτηση πρὸς τὸν Ἰωάννην Ἐφέσου († 1437). Τὸν ἐρωτοῦν: «Εἰ χρὴ εὐλογεῖν τὸν ἱερέα τὴν πρόθεσιν, λέγοντα τὴν εὐχὴν, τό' "Ὁ Θεός, ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ τὸν οὐράνιον ἄρτον"». Καὶ ἀποκρίνεται: «Καὶ τοῦτο ὁ μὲν Κίπρους ἀπαγορεύει, ἡ δὲ μεγάλη (τοῦ Χριστοῦ) Ἐκκλησία ποιεῖ τοῦτο καθ' ἡμέραν, διὸ ποιεῖ καὶ σὺ ὁμοίως».

ΑΙΡΕΤΙΚΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

πού δὲν πρέπει νὰ ἔχουν θέση στά χέρια τῶν Ὁρθοδόξων:

«ΣΚΟΠΙΑ». «ΕΥΨΙΝΑ». «ΤΑ ΚΑΛΑ ΝΕΑ». «ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΣ». «ΟΙ ΝΙΚΗΤΕΣ». «Η ΦΩΝΗ ΤΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΥ». «Ο ΕΠΙΟΥΣΙΟΣ ΑΡΤΟΣ». «Ο ΔΡΟΜΟΣ». «ΖΩΝΤΑΝΗ ΜΑΡΤΥΡΙΑ». «ΗΧΩ ΤΗΣ ΑΛΗΘΕΙΑΣ». «Η ΜΑΧΑΙΡΑ ΤΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ». «Η ΑΓΓΕΛΙΑ ΜΑΣ». «ΛΟΓΟΙ ΖΩΗΣ». «ΟΥΡΑΝΙΟ ΤΟΞΟ». «ΝΕΑ ΠΝΟΗ». «ΠΑΙΔΙΚΟΙ ΑΝΤΙΛΑΛΟΙ». «ΗΜΕΡΟΔΕΙΚΤΗΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΥ». «ΕΥΑΓΓΕΛΙΟ - ΦΩΣ». «ΛΥΤΡΩΜΕΝΑ ΝΕΙΑΤΑ». ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΙ ΑΝΤΙΛΑΛΟΙ.

Βιβλιοπωλεῖο «Ο ΛΟΓΟΣ». Κλινικὴ «ΑΓΙΟΣ ΛΟΥΚΑΣ», Πανόραμα Θεσ/νίκης. TV «62 ΕΛΛΑΣ».

Καὶ προσοχὴ ἀπὸ τὰ τηλεφωνικὰ ΜΗΝΥΜΑΤΑ, τὰ ὁποῖα δὲν ἀναφέρονται στὴν Ἀγία Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία μας μὲ τὴν Ἱερὴ Παράδοση καὶ τὰ Μυστήριά της.

**ΧΑΡΙΣΤΕ ΣΤΑ ΠΡΟΣΩΠΑ ΠΟΥ ΑΓΑΠΑΤΕ
ΚΑΙ ΣΤΟΝ ΕΑΥΤΟ ΣΑΣ ΒΙΒΛΙΑ ΕΚΔΟΣΕΩΝ
ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ**

ΤΟ ΠΑΙΔΙ ΣΤΙΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΕΣ ΤΟΥ*

Του Ἀρχιμ. κ. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ Θ. ΧΡΥΣΟΠΟΥΛΟΥ

Τὸ πρὸς διαπραγμάτευση θέμα μας ἔχει ἀναμφισβήτητα τὴν ἰδιαιτερότητά του. Συγκεκριμένα, καλούμαστε νὰ ἐξετάσουμε (σὲ συντομία πάντα) τοὺς δεσμοὺς μέρους ἐνὸς συνόλου — ποὺ ἐκ τῶν πραγμάτων ἀνήκει στὸ σύνολο — μὲ ὅλο αὐτὸ τὸ σύνολο. Καὶ θὰ ἐξηγήσουμε ὅσο καλύτερα μποροῦμε στὴ συνέχεια τὴν σκέψη μας.

Τὰ παιδιὰ, σὰν πληθυσμός, εἶναι μιὰ μικρὴ «κοινωνία», μὲ τὶς δικές της ἀρχὲς καὶ ἀνεξάρτητη δομὴ. Εἶναι ἓνα ἀναπόσπαστο κομμάτι τῆς Ἐκκλησίας, ἀφοῦ Ἐκκλησία δὲν εἶναι μόνο οἱ μεγαλύτερη στὴν ἡλικία, ἀλλὰ ὅλοι οἱ βαπτισμένοι πολίτες της. Τὸ Μυστήριον τοῦ Βαπτίσματος εἶναι ἡ εἰσαγωγικὴ πράξις ἐνὸς ἀτόμου στὸν εὐλογημένο χώρο τῆς Ἐκκλησίας, ἐνὸς Χριστοῦδου καὶ Θεοσυντήρητου Ὁργανισμοῦ. Ἀπὸ τὴν στιγμή τῆς ἐνταξίσεως ἐκεῖνη, ἀρχίζει ἓνας ἀγώνας πνευματικός, μὲ τὴν πάροδο τοῦ χρόνου, δηλαδή, νὰ ἐρχεται καὶ ἡ πνευματικὴ πρόοδος.

Τὸ πέρασμα ἀπὸ τὴν ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου τῶν ἡμερῶν καὶ τῶν ἐτῶν τοῦ δίνει καὶ ἓνα ἄλλο χαρακτηριστικό, τὸ τί εἶναι δηλαδή. Γιὰ νὰ ὀρίσουμε τί εἶναι δὲν θὰ ψάξουμε οὔτε σὲ ἐπιστημονικὰ βιβλία, οὔτε σὲ λεξικά, ἀλλὰ θὰ ἀφήσουμε τὸν τῆς Καισαρείας γόνου καὶ ἱεράρχη, Βασίλειο τὸν Μέγα, νὰ μᾶς ἐξηγήσει πῶς: «Ὁ ἄνθρωπος πρῶτα εἶναι νήπιον (7 πρῶτα χρόνια), μετὰ παιδί (δεύτερη ἐπτάδα χρόνων) καὶ κατόπιν ἔφηβος (ἀπὸ τὰ 14 χρόνια)»¹ καὶ ἡ ζωὴ συνεχίζεται. Ἡ πὺλὸ κρίσιμη περίοδος δὲν μποροῦμε μὲ ἀκρίβεια νὰ ποῦμε ποιά εἶναι. Κάθε στιγμή κρύβει τὴν δική της ζωντάνια καὶ ἔχει τοὺς δικούς της λόγους νὰ εἶναι σημαντική.

Καθὼς μεγαλώνει τὸ παιδί, αὐξάνεται καὶ ἡ περιέργειά του. Τὶς περισσότερες φορὲς — ἂν ὅχι πάντα — ψάχνει νὰ βρεῖ τὴν λύση στὴν ἀπορία του καὶ καλὰ πράττει ἔτσι. Εἶναι γνωστὸ ὅτι ὁ ἄνθρωπος ὅταν ψάχνει, τότε βρίσκει τὶς ἀπαντήσεις στὰ ἐρωτήματά του. Ὁ Θεὸς δὲν μποροῦσε νὰ μὴν εἶναι ἓνα ἐρώτημά του. Γνωρίζει μὲ τὸν καιρὸ ὅτι, τὸν Θεὸ τὸν βρίσκουμε στὴν Ἐκκλησία, γι' αὐτὸ καὶ «τὸ μικρὸ παιδί ἀπλῶς βλέπει, γεύεται, ἀγγίζει, μυρίζει καὶ ἀκούει αὐτὰ ποὺ συνιστοῦν τὴν Ἐκκλησία καὶ τὰ ὁποῖα εἶναι ἐξ ἴσου ἀληθινὰ καὶ ἔγκυρα μὲ ὅσα ἓνα ὥριμο ἄτομο ἀντιλαμβάνεται μὲ τὸ νοῦ καὶ τὸ πνεῦμα του»². Τὸ θέμα εἶναι πλέον, τὸ ποιὸς καὶ μὲ ποῖο τρόπο θέλει νὰ συστή-

σει στὰ παιδιὰ τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τί παρουσιάζει ὡς Ἐκκλησία. Ἄν εἶναι γνώστης, τότε ἡ ἐπιτυχία εἶναι πὺλὸ εὐκολή. Πάντως καὶ ἡ δύναμις τοῦ παραδείγματος δὲν εἶναι καὶ μικρή, γιὰ νὰ διδάξει κάποιος, δὲν ὑπάρχει ἀνάγκη νὰ εἶναι κάτοχος πτυχίων.

Γιὰ νὰ ἀρχίσει καὶ αὐτὴ ἡ διδασκαλία σωστά, εἶναι σκόπιμο νὰ ποῦμε τί εἶναι Ἐκκλησία. Τὸ ὅτι τὴν ἱδρυσεν ὁ Κύριος εἶναι σίγουρο, γιὰ τὴν αὐτὴν ἡ ἀνθρωπότητα ζητοῦσε, τότε ποῦ στὰ πάντα ὑπῆρχε ἡ ἁμαρτία, γι' αὐτὸ καὶ εἶναι ἡ «Κεφαλὴ τοῦ Σώματος τῆς Ἐκκλησίας»³. Σὰν σῶμα βλέπουμε τὴν Ἐκκλησίαν, μὲ μέλη — σὰν τὰ ἀνθρώπινα —, μὲ ἡλικία, μὲ σκοπὸ ὑπαρξίσεως. Ἀλλάζει μὲ τὸν λόγο Τῆς τὴν ροὴ τῆς ἀνθρωπότητος καὶ «ἐρχομένη στὸν κόσμον σκορπᾷ ἅπλετο φῶς ἐπάνω του. Ἐτσι τοῦ δίνει τὴν δυνατότητα νὰ βλέπει τὰ λάθη του καὶ νὰ ἀνακαλύπτει τὶς σκοτεινὲς πτυχές, μὲ ἀποτέλεσμα τὴν μετάνοια, τὴν σωτηρία»⁴. Ἀναγεννητικὴ εἶναι ἡ δράσις Τῆς, θεραπεύοντας κάθε λάθος ἢ πληγὴ τῆς κοινωνίας μας, γι' αὐτὸ καὶ ὑπάρχει, γιὰ νὰ ἔλθει καὶ ὁ Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος νὰ τὸ βεβαιώσει: «πνευματικὸ ἱατρεῖο εἶναι ἡ Ἐκκλησία»⁵. Τὰ πάντα ἐντὸς Τῆς ἔχουν τὸν λόγο τους σὲ μία ἀρμονία.

Στὰ πλαίσια αὐτῆς τῆς ἀρμονίας ἐντάσσεται καὶ ἡ **οἰκογένεια**. Ἀπὸ τὴν στιγμή ποὺ δύο πρόσωπα ἀποφασίζουν νὰ ἐνώσουν τὴν ζωὴ τους καὶ τὰ βιώματά τους, ἀπὸ τότε δημιουργεῖται ἄλλη μία πλευρὰ στὸ ἀπειρόεδρο σχῆμα τῆς πλάσεως μας. Καὶ στὸ σημεῖο αὐτὸ ἡ Ἐκκλησία ἔχει τὴν παρουσία Τῆς, ἀφοῦ «συμφιλιώνει τὸν ἄνθρωπο μὲ τὸν ἑαυτό του, μὲ τὸν Θεὸ καὶ μὲ τὸν πλησίον, συμβάλλει στὴν κατάργηση κάθε λογῆς διακρίσεων μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων καὶ ἀδελφοποιεῖ τοὺς ἀνθρώπους»⁶. Τὸ καταφέρει αὐτὸ καὶ μὲ τὸ μυστήριον τοῦ Γάμου ποὺ ἀποδέχθηκαν ὡς ἄριστο τρόπο νὰ ἐπισημοποιήσουν τὴν γνωριμία τους δύο πρόσωπα σὲ μία νόμιμη καὶ μόνιμη συζυγία. Μετὰ τὴν ἀκολουθία στὸν Ναὸ ἀρχίζει ἡ δημιουργία μιᾶς Ἐκκλησίας, τῆς «κατ' οἶκον Ἐκκλησίας»⁷, ποὺ θὰ γεννήσει καὶ ἄλλα μέλη, τὰ παιδιὰ.

Τὸ μεγαλεῖο τῆς Θεοῦ πανσοφίας τὸ βλέπουμε καὶ ἐδῶ. Ἄτομα μὲ διαφορετικὲς ἐμπειρίες καὶ ξένα μεταξὺ τους βιώματα κάνουν μία καὶ κοινὴ τὴν ζωὴ τους καὶ οἱ «ἄνθρωποι ποὺ ἔχουν διαιρεθεῖ μὲ ἓνα πλῆθος διαφορῶν, δένονται σ' ἓνα σῶμα

Χριστού με την ένωση της αγάπης και αποτελούν μία αρμονία»⁸. Έδω βρίσκεται το μυστικό ενός επιτυχημένου γάμου, ή αρμονία και ή αγάπη μεταξύ των μελών της δημιουργημένης μ' αυτόν οικογένειας, ἄσχετα ἀπ' τὸ φύλο ἢ τὴν ἡλικία.

Ἀξίζει νὰ προσέξουμε καὶ τὸ ἐξῆς: ἐπειδὴ τὰ πρόσωπα ποὺ ἀπαρτίζουν τὴν οἰκογένεια ἔχουν διαφορετικὸ παρελθὸν καὶ ἴδιο μέλλον, πρέπει νὰ ἔχουν κατὰ νοῦ τὴν ὑπακοή στὰ ὅσα θὰ ἀποφασίζουν. Ἡ χριστιανικὴ οἰκογένεια ἔχει πρότυπα καὶ τρόπους νὰ μὴν παρασυρθεῖ σὲ ἔργα ἀπάξια τῆς ἀποστολῆς τῆς καὶ «πρέπει νὰ ζεῖ μέσα σ' ἓνα πλαίσιο πειθαρχίας ἀποδεκτῆς ἀπ' ὅλα τὰ μέλη τῆς, καὶ μέσα σὲ μιὰ ἱεραρχία χριστιανικῶν ἀξιών. Σὲ μιὰ χριστιανικὴ οἰκογένεια τὴν καθημερινὴ ρουτίνα πρέπει νὰ διαπερνᾷ τὸ φῶς τῆς παρουσίας τοῦ Θεοῦ μετὰ τὴν λατρεία καὶ τὴν τήρηση τῶν παραδόσεων καὶ τῶν ἐορτῶν»⁹. Ὑπεράξια φύλακας τῶν ὅσων ἡ μακραίων ἱστορία μᾶς φέρνει ἔχει ἀποδειχθεῖ πὼς εἶναι μόνο ἡ Ἐκκλησία. Ὅσοι θέλησαν κατὰ καιροὺς νὰ λάβουν τὴν θέση τοῦ σωτήρα μας, διαψεύστηκαν οἰκτρά. Χάθηκαν στὰ γροανάξια ἐνὸς ψεύτικου ἐνδιαφέροντος ποὺ ἤθελε νὰ οἰκοδομήσει τὸ κοινωνικὸ μας σύνολο σὲ σαθρὰ θεμέλια.

Βασικὴ ἀρχὴ γιὰ νὰ πετύχει ὄχι ἀπλὰ καὶ μόνο ἓνας γάμος, ἀλλὰ καὶ ἡ παιδοποιεῖα νὰ εἶναι αὐτὴ ποὺ θὰ δίνει εὐτυχία στοὺς γεννήτορες, εἶναι νὰ ὑπάρχουν καὶ τὰ κατάλληλα πρότυπα, στὸ κοντινὸ καὶ στὸ μακρινὸ οἰκογενειακὸ περιβάλλον. Ὅταν λέμε κοντινὴ οἰκογένεια, θέλουμε νὰ ποῦμε τοὺς γονεῖς, τ' ἀδελφία, ἀκόμα καὶ τοὺς προπάτορες ἢ καὶ ἄλλους στενοὺς συγγενεῖς. Στὴν εὐρύτερη καὶ μεγαλύτερη οἰκογένεια βλέπουμε τὴν Ἐκκλησία, μὲ μεγαλύτερο καὶ πρωτότοκο ἀδελφὸ τὸν Ἰησοῦ Χριστό.

Ἐκεῖ λοιπὸν ὑπάρχουν σίγουρα (στὴν Ἐκκλησία) ἀμέτρητα παραδείγματα γιὰ μίμηση. Εἶναι οἱ ἅγιοι μὲ πρώτη τὴν Ὑπεραγία Θεοτόκο ποὺ ὅλοι τοὺς εἶναι «ὑποδειγματικὸν παράδειγμα καλῶν ἔργων»¹⁰. Ἐξῆσαν ὅπως ὅλοι ἐμεῖς ἐδῶ στὴν γῆ ἐργαζόμενοι στὰ ὅσα ὁ Νόμος ἔλεγε καὶ λέει. Ἐκεῖνοι εἶχαν πρότυπο τὸν Κύριο, ἐμεῖς ἐκείνους.

Τὸ παιδί ἔχει τὰ πρότυπά του ἀκόμα καὶ στὸ στενὸ οἰκογενειακὸ κύκλο. Εὐκόλα μιμεῖται τὸ παιδί ὅσα κάνουν οἱ γονεῖς του, ἢ ὅσα λένε αὐτοί, ἀρκεῖ ὁ ἔλεγχος στὰ ὅσα λέμε ἢ κάνουμε νὰ εἶναι συστηματικὸς ὅσο καὶ αποτελεσματικὸς. Σήμερα ὁφείλουμε νὰ ποῦμε ὅτι πάσχει ἡ οἰκογένεια στὸ νὰ ἔχει καὶ νὰ προβάλλει παραδείγματα ἐργασίας,

ἐντιμότητας, εὐλικρίνειας καὶ ἁδολῆς ἀγάπης. Ἔτσι, «ἀπελπίζεσαι κυριολεκτικὰ νὰ βλέπεις τοὺς γύρω σου νὰ ἀποστρέφονται τὸν ἡρωϊσμὸ ...τὴν γενναιοφροσύνη, τὴν καθαρότητα μερικῶν ἀφθονῶν ἀνθρώπων. Κάποτε, ἀκόμη καὶ σὲ ἐποχὲς ἡθικῆς παρακμῆς, οἱ ἄνθρωποι στὴν πλειονότητά τους μπορεῖ νὰ μὴν ἔκαναν πράξεις ἡρωϊσμοῦ, δὲν μποροῦμε ὅμως νὰ μὴν παραδεχθοῦμε πὼς λάτρευαν τοὺς ἥρωες, τοὺς ἐξύψωναν, τοὺς ἐδείχναν μὲ καμάρι στοὺς ἐπερχομένους σὰν πρότυπα ἀξιολογώμενα, σὰν προσωποποιήσεις τῶν ἰδανικῶν, σὰν μιὰ ἀδιάψευστη μαρτυρία τοῦ πνεύματος»¹¹. Ἐγγύηση πάντως ἄριστης διδασκαλίας τοῦ ἐνδοξοῦ παρελθόντος μας σὰν λαός, σὰν ἔθνος ἀλλὰ καὶ σὰν τὴν ἐλάχιστη κοινότητα ἀνθρώπων (σὰν οἰκογένεια) εἶναι —ξαναλέμε— ἡ Ἐκκλησία. Στὴν πόλη ἢ στὴν ὑπαιθρο μποροῦμε νὰ δείξουμε τὸν τρόπο ποὺ ἂν εἴμαστε μέλη Τῆς σωστῆς θὰ διδάξουμε τοὺς μικρότερους καὶ ἐδῶ θὰ δανειστοῦμε τὸν πατερικὸ λόγο ὅτι «δὲν ἔχει σημασία ὁ τόπος, ἀλλὰ ὁ τρόπος».

Θεωρήσαμε ἀπαραίτητη τὴν παραπάνω νύξη γιὰ πολὺ συχνὰ ἀκοῦμε τὴν γνώμη ὅτι ἡ διάθεση μαθητείας στὰ τῆς Ἐκκλησίας κελεύσματα εἶναι μεγαλύτερη στὸν πληθυσμὸ τὸν νεανικὸ τῶν ἡμεστικῶν ἢ τῶν ἀγροτικῶν περιοχῶν. Ἡ διαγραφή τοῦ ἐπιχειρήματος αὐτοῦ ἐρχεται ἂν ἀναλογισθοῦμε ὅτι σὲ κατὰ καιροὺς σφυγμομετρήσεις τὰ ποσοστὰ ἐκκλησιασμοῦ ἀπὸ τοὺς νέους εἶναι ἴδια παντοῦ. Ἰσα - ἴσα στὴν πόλη, μὲ τὴν πληθώρα τῶν πνευματικῶν εὐκαιριῶν, μπορεῖ καὶ νὰ βρεθεῖ τὸ κατάλληλο πρόσωπο νὰ διδάξει. (Συνεχίζεται)

* Εἰσήγηση στὰ πλαίσια σύστασης καὶ λειτουργίας «ΣΧΟΛΗΣ ΓΟΝΕΩΝ» στοὺς Ἱ. Ναοὺς: Ἀγίων Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης Ἀνω Λιουσίων (14 Φεβρουαρίου 1994) καὶ Προφ. Ἡλιοῦ Πετροπόλεως (1 Ἰουνίου 1994), τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Ἀττικῆς.

1. Migne 30, 25.
2. Σοφίας Κουλόμζιν: «Τὸ ὀρθόδοξο βίωμα καὶ τὰ παιδιά μας», σελ. 126.
3. Κολ. α', 18.
4. Περιοδικὸ «Λυτρωτικὴ Πορεία», τ. 36, Σεπτέμβριος - Ὀκτώβριος, 89.
5. Migne 53, 22.
6. Βλ. Πορίσματα - Συμπεράσματα, Δ' Θεολογικοῦ Συνεδρίου Ε.Θ.Ε.Β.Ε (ἐφημερίδα «Ἐκκλησιαστικὴ Ἀλήθεια», φ. 295/1-16 Ἰουνίου 1989).
7. Ρωμ. ιστ', 4.
8. Μέγας Βασίλειος, Migne 32, 433.
9. Σοφίας Κουλόμζιν: ὁ. π., σελ. 121.
10. Τίτ. β', 7.
11. Στάθη Κεκριδῆ: «Νύξεις σὲ νεανικὰ θέματα», σελ. 105.

Οί κυβερνήσεις τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἑνώσεως μπροστὰ στο πρόβλημα τῶν αἱρέσεων καὶ τῆς παραθρησκείας

3. Ὁμόσπονδες Χῶρες*

Τοῦ π. ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΑΛΕΒΙΖΟΠΟΥΛΟΥ, Δρ. Θεολ. - Δρ. Φιλοσ.

«Ἐπειδὴ δὲν ὑπάρχει ἀρκετὴ συμπαράσταση, πληροφορόρηση καὶ προσανατολισμός, μποροῦν εὐκόλα νὰ καταφύγουν στὴ βία, στὴν ἐπιθετικότητα, στὸ ἀλκοόλ, στὰ ναρκωτικά».

Ἄλλοι παράγοντες ἐπιδράσεως εἶναι τὰ πολιτικὰ καὶ θρησκευτικὰ ρεύματα. Αὐτὰ προσφέρουν ἀπλὲς ἀποκλειστικὲς συνταγὲς γιὰ νὰ γεμίσουν τὸ κενὸ ποὺ δημιουργήθηκε ἀπὸ τὴν κατάρρευση τοῦ συστήματος ἀξιών τοῦ παρελθόντος. Εἰκόνες τοῦ Honecker ξεκρεμάστηκαν καὶ τὴ θέση τους πήραν οἱ εἰκόνες τῶν γκουρὺ ἔτσι συνέβη στὴν περιοχὴ τοῦ Hohenschönhausen. Οἱ αἱρέσεις τῆς νεότητος ἐπесήμαναν αὐτὸ τὸ κενὸ καὶ ἀποτελοῦν ἰδιαίτερο κίνδυνο. Ἰδιαίτερα στὴν περιοχὴ τῶν νέων Ὁμόσπονδων χωρῶν καὶ στὸ ἀνατολικὸ Βερολίνο ἀσκοῦν μαζικὴ προπαγάνδα.

Ἡ ἴδια βουλευτὴς ὑπογράμμισε ἐκ μέρους τῆς CDU τὸν κίνδυνο ἀπὸ τὴ σαηντόλοτς καὶ προκάλεσε στιχομυθία μὲ τὸν ἐκπρόσωπο τῶν Πρασίνων:

«Ἡ ἰδεολογία τῆς σαηντόλοτς, εἶπε, ἐπιδρᾷ καταστροφικὰ στὴν ἔννοια τῆς δημοκρατίας».

—Vieland (Πράσινοι): Ἐχει διαβρωθεῖ ἓνα ὁλόκληρο κόμμα!

—Hartmann: Naί, ἴσως καὶ τὸ δικό σας, μπορῶ νὰ τὸ φαντασθῶ!

—Vieland: Ὁχι, τὸ δικό μας ὄχι!

—Hartmann: Μάλιστα. Ἡ σαηντόλοτς ἐμφορεῖται ἀπὸ τὴν ἰδέα τοῦ ἀνθρώπου - κυρίαρχου. Αὐτοὶ ποὺ δὲν ἀποδέχονται τὶς ἀντιλήψεις αὐτῆς τῆς ὁργανώσεως, σφραγίζονται ὡς ἐγκληματίες. Ἐχει ἀποδειχθεῖ, ὅτι οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ ἐργάζονται μὲ παράνομες μεθόδους. Ἔτσι πολλὲς φορὲς ἐξακριβώθηκαν μεγάλες παραβιάσεις τοῦ νόμου γιὰ τὴν προστασία τῶν προσωπικῶν στοιχείων.

Ἐπανερχόμενη σὶς ἐπιτυχίες τῶν ὁμάδων αὐτῶν στὴν Ἀνατολικὴ Γερμανία εἶπε ὅτι «ἡ ἄλλοτε DDR εἶναι γιὰ τὶς αἱρέσεις, ὅπως γιὰ τὴν σαηντόλοτς, ἓνα στεγνὸ σφουγγάρι, ποὺ ὕστερα ἀπὸ ἐγκράτεια ἐτῶν, ἀπορροφᾷ λαίμαργα κάθε τι νέο ποὺ τοῦ προσφέρεται».

Ὅπως ἀνέφερε ὁ Ὑπουργὸς (Senator) Νεότητος καὶ Οἰκογένειας, κ. Krüger, οἱ ὁμάδες αὐτές, μετὰ τὴν πτώση τοῦ τοίχους τοῦ Βερολίνου ἀνέπτυξαν πρόσθετη δραστηριότητα καὶ παρουσίασαν ἀνθησι.

Σύμφωνα μὲ πληροφορίες τοῦ περιοδικοῦ τῆς σαηντόλοτς «Neue Zivilisation», κατὰ τὴν πρώτη ἐβδομάδα, μετὰ τὸ ἀνοιγμα τῶν συνόρων, πωλήθηκαν 2.700 ἀντίτυπα τοῦ βιβλίου Dianetik. Ὅλες οἱ ἀποστολὲς τῆς σαηντόλοτς καὶ ὅλες οἱ ἄλλες ὁργανώσεις τῆς κλήθηκαν νὰ συμμετάσχουν στὸ νέο ἱεραποστολικὸ ἀγρό, μὲ χρηματικὲς προσφορές, μὲ προσωπικὴ στράτευση, μὲ τὴν ἰδρυση «Ἀποστολῶν» σὶς νέες ὁμόσπονδες χῶρες. Ἡ κατάσταση ἀβεβαιότητας καὶ ἰδεολογικῆς κρίσεως, ποὺ κυριαρχεῖ σ' αὐτὲς τὶς περιοχές, ὑποβοηθοῦν τὸ ἔργο τῶν ὁμάδων αὐτῶν. Ὁ κ. Krüger εἶπε:

«Ἡ ἐκάστοτε προσφορὰ νοήματος καὶ σωτηρίας ἄγγιξε καὶ ἄγγίζει ἀνθρώπους ποὺ βρίσκονται σὲ καταστάσεις ἀβεβαιότητας, μετασχηματισμοῦ καὶ κρίσεως καὶ ἀναζητοῦν προσανατολισμό. Ἡ πτώση τοῦ ἰδεολογικοῦ συστήματος ἀξιών στὸ ἀνατολικὸ τμήμα τῆς πόλης καὶ σὶς νέες ὁμόσπονδες χῶρες δημιουργεῖ ἓνα κενό, στὸ ὁποῖο προσπαθοῦν νὰ εἰσχωρήσουν οἱ νέες θρησκευτικὲς καὶ κοσμοθεωριακὲς κινήσεις μὲ τὴ διδαχὴ ἢ τὴν ἰδεολογία τους».

Ὁ ὑπουργὸς ἀναφέρθηκε ἰδιαίτερα στὴ σαηντόλοτς, στὴν Ἑνωτικὴ Ἐκκλησία τοῦ Μούν, στὸν Ὑπερβατικὸ Διαλογισμό, στὴν κίνηση τῶν Κρίσνα, στὰ Παιδιὰ τοῦ Θεοῦ καὶ σὲ διάφορες ψυχο-ομάδες, ὅπως τὸ EST —πρόγραμμα καταπολεμήσεως τῆς πείνας καὶ τὶς γκουρουιστικὲς κινήσεις τοῦ Sri Chinmoy, τοῦ γκουρὺ Sant Thakar Singh. «Τὸ γεγονός ὅτι οἱ διοικητικὲς καὶ νομικὲς δομὲς δὲν ἔχουν ἀκόμη παγιωθεῖ στὸ ἀνατολικὸ μέρος τῆς πόλεως καὶ ἡ ἀβεβαιότητα στὴ συμπεριφορὰ ποὺ προκύπτει ἀπὸ τὸ γεγονός αὐτό, εὐνόησαν τὴ μεγάλη εἰσδοχὴ αὐτῶν τῶν κινήσεων σὲ εὐρύτατες κοινωνικὲς περιοχές».

Γιὰ τὴν ὀξύτητα τοῦ προβλήματος ὁ βουλευτὴς Schuster (SPD) ὑπογράμμισε:

«Τὰ αἶτια ποὺ συχνὰ ὀδηγοῦν νεαρὰ ἄτομα σ' αὐτὲς τὶς λατρεῖες, ὅπως προσδιορίστηκε ἤδη στὸ παρελθόν, βρίσκονται στὰ φαινόμενα, ὅπως φόβος γιὰ τὸ μέλλον, κρίσεις νοήματος ζωῆς, ἀπώλεια ζεστασιάς σὲ πολλὰ θύματα. Καὶ σήμερον εἶναι οἱ ἴδιοι φόβοι καὶ ἀκόμη προσδιορίστηκαν καὶ νέοι. Γι' αὐτὸ τὸ λόγο ἡ καταπολέμηση τῶν ὀνομαζομένων αἱρέσεων τῆς νεότητος ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὸν ἐπιτυχῆ τρόπο ποὺ ἡ πολιτικὴ θὰ ἀποφασίσει νὰ καταπολεμήσει αὐτὰ τὰ αἶτια».

* Συνέχεια ἀπὸ τὴ σελ. 350 τοῦ ὑπ' ἀρ. 15 τεύχους.

Κίνδυνος για την οικονομία.

Η εκπρόσωπος της CDU έθεσε το θέμα της διαβρώσεως του χώρου της οικονομίας και είπε ότι στη Γερμανία έχει ήδη ανέψει το σήμα κινδύνου. «Οι έτήσεις εισπράξεις της σαηντόλοτζυ ανέρχονται σε δισεκατομμύρια και η οργάνωση αυτή βρίσκεται ήδη στον καλύτερο δρόμο να καταστεί εξουσιαστικός παράγοντας της οικονομίας».

Κατά τον Senator Krüger «υπάρχουν ενδείξεις ότι η σαηντόλοτζυ επεκτείνει τη δραστηριότητά της εξίσου δυναμικά στον τομέα της οικονομίας, τόσο στο δυτικό, όσο και στο ανατολικό τμήμα της πόλεως και δρα στα όρια της νομιμότητας».

«Υπάρχει πλήθος δικαστικών αντιπαραθέσεων, που αφορούν επιχειρηματικές, φορολογικές, και ποινικές πλευρές. Έκτος από αυτό, η περιήγηση ανθρώπου εικόνα της σαηντόλοτζυ και η αντίληψή της για τη δημοκρατία, καθώς και η ποιότητα των διαφόρων προσφορών σεμιναρίων, θεραπειών και βοήθειας, που προσφέρεται από μέρους της σαηντόλοτζυ, είναι πολύ αμφισβητούμενη».

Έχει μεγάλη σημασία, είπε ο κ. Krüger, «να δει κανείς και να εξαντλήσει τις ιδιαίτερες νομικές δυνατότητες, επί παραδείγματι στα πλαίσια των κανονισμών που διέπουν την άσκηση επαγγέλματος, του περιήγηση νόμου, της ποινικής νομοθεσίας, και να συντονίσει τις σχετικές ενέργειες».

«Σε σχέση με την σαηντόλοτζυ είναι γνωστά διεθνώς 200 διαφορετικά όνομα, οργανώσεις, οικονομικές επιχειρήσεις, σωματεία, προγράμματα ή επιτροπές, που δραστηριοποιούνται στην Όμοσπονδιακή Δημοκρατία ή στο Βερολίνο».

«Η επιχείρηση του Βερολίνου U-Man κατάφερε να πουλήσει ένα "U-test" ή μία ονομαζόμενη Oxford Test — διαδικασία επιλογής προσωπικού, συμπεριλαμβανομένης και της ηλεκτρονικής αξιολόγησας μεγάλων επιχειρήσεων του Βερολίνου, ασφαλιστικών εταιριών και τραπεζικών. Κατ' αυτόν τον τρόπο μπόρεσε να έχει στη διάθεσή της όλα τα στοιχεία των υποψηφίων συνεργατών».

«Κατά την αντίληψή μου, το βασικό πρόβλημα εδώ είναι ότι υπάρχει κίνδυνος, κάποιοι τρίτοι, να έχουν πρόσβαση στα στοιχεία των υποψηφίων. Αυτό το τεστ ή καλύτερα η διαδικασία επιλογής είναι σχεδόν όμοια με το τεστ προσωπικότητας της σαηντόλοτζυ, το οποίο μοιράζεται δωρεάν για σκοπούς διαφήμισης στο Ανατολικό και Δυτικό Βερολίνο».

Εκμετάλλευση συνταγματικών ελευθεριών.

Αναφερόμενος σ' αυτό το θέμα ο Senator Krüger είπε ότι «Ο σκοπός και η στρατηγική της σαηντόλο-

τζυ, να κερδίσει κοινωνική, οικονομική και πολιτική επιρροή, είναι ήδη γνωστός από πολύ καιρό. Σε κοινωνικά χρονικά διαστήματα, επί παραδείγματι, μετά από αλλαγή της Κυβερνήσεως ή ύστερα από κακή υποδοχή στον τύπο, αποστέλλονται επιστολές σε πρόσωπα από όλες τις βασικές περιοχές της ζωής, με σκοπό τον έπηρεασμό τους, τη δυσφήμιση των αποκαλούμενων "καταπιεστικών ατόμων", δηλαδή ατόμων που ασκούν κριτική στη σαηντόλοτζυ». «Και ο ίδιος έλαβα μία σειρά από τέτοιες επιστολές και μπόρεσα να διαπιστώσω ότι τόσο σε μέγεθος όσο και σε κριτική δεν ύστερούν της σαηντόλοτζυ».

«Το Υπουργείο σέβεται την ισότητα των θρησκειών και των κοσμοθεωριών ως ανώτερο έννομο αγαθό· θα το διατηρήσει και θα το προστατεύσει κατά πάντα. Όμως θα αντιμετωπίσει με όλα τα μέσα που διαθέτει την εκμετάλλευση αυτού του βασικού δικαιώματος. Θα κάνει ιδιαίτερα χρήση του δικαιώματος, που κατοχυρώθηκε επανειλημμένα από τη νομολογία, να ενημερώνει το κοινό για το περιεχόμενο, τους σκοπούς και τις μεθόδους των νέων θρησκευτικών κινήσεων, κατά το δυνατόν λεπτομερώς, ώστε ο κάθε επί μέρους πολίτης να μπορεί να έχει ο ίδιος μία εικόνα των επιδιώξεων αυτών των κοινοτήτων».

Ο βουλευτής Schuster (SPD), αναφερόμενος στο ίδιο θέμα είπε ότι:

«Η πολιτεία πρέπει να εξετάσει καλά και να παρατηρήσει αν οι δραστηριότητες κοσμοθεωριακών ομάδων έναρμονίζονται με τις αρχές της δημοκρατικής πολιτείας. Αυτό ισχύει ιδιαίτερα για το θέμα, κατά πόσο γίνεται κατάχρηση της προστασίας του άρθρου 4 του Συντάγματος και αν με επίκλησή του λαμβάνουν χώρα κατά κύριο λόγο κερδοσκοπικές δραστηριότητες. Πρέπει ακόμη η πολιτεία να εξετάσει κατά πόσο ή προπαγάνδα και η δραστηριότητα θρησκευτικών ομάδων ασκούνται με εγκληματικές μεθόδους που προσβάλλουν την αξιοπρέπεια του ανθρώπου και τη δημοκρατία».

Αλλά παρατηρείται εκμετάλλευση του συνταγματικά κατοχυρωμένου δικαιώματος της ελευθερίας της θρησκείας και για κερδοσκοπικούς σκοπούς. Ο κ. Schuster ανέφερε ως «ιδιαίτερα ανησυχητική» «την επιρροή της σαηντόλοτζυ, κυρίως μέσω τέτοιων καμουφλαρισμένων οργανώσεων, όπως επί παραδείγματι η "Human — Επιχείρηση Συμβουλευτικής για θέματα προσωπικού" (Human - Personalberatungsfirma) του Δρ. Rashidi. Έδώ που τα λέμε, είπε, η επιχείρηση αυτή εκπροσωπείται σε σειρά φημισμένων επιχειρήσεων στο Βερολίνο».

(Συνεχίζεται)

Βυζαντινή λαμπρότητα

Το Βυζαντινό Μουσείο Θεσσαλονίκης, εγκαινιάστηκε στις αρχές Σεπτεμβρίου. 442 εικόνες, 52 γλυπτά και 12 έργα μικροτεχνίας έπεστράφησαν από το Βυζαντινό Μουσείο Αθηνών όπου και έφυλάσσοντο και μέρος αυτών παρουσιάζεται στο νέο μουσείο το οποίο διακρίνεται για την ποιότητα της κατασκευής του. Στις αίθουσες εκθέσεων το μουσειολογικό πρόγραμμα της 9ης Έφορείας Βυζαντινών Αρχαιοτήτων προβλέπει θεματικές ενότητες όπως: η λατρεία στους πρώτους χριστιανικούς χρόνους, η τέχνη στον παλαιοχριστιανικό ναό, τα παλαιοχριστιανικά κοιμητήρια, ο ίδιωτικός βίος στην πρωτοβυζαντινή περίοδο, η εποχή των Μακεδόνων και των Κομνηνών, το βυζαντινό κάστρο, η εποχή των Παλαιολόγων, η βυζαντινή κληρονομιά στους χρόνους της Τουρκοκρατίας και η βυζαντινή Θεσσαλονίκη παρελθόν και μέλλον.

Συνέδρια

Α) Έληξαν με επιτυχία οι εργασίες του ΙΓ' Συνεδρίου Πατερικής Θεολογίας με διεθνή συμμετοχή που έλαβε χώρα στην αίθουσα του κεντρικού κτιρίου του Πανεπιστημίου Αθηνών με θέμα την προσωπικότητα και το έργο του Αγίου Γρηγορίου Νύσσης. Όργανωτης του Συνεδρίου ο Καθηγητής της Πατρολογίας της Θεολογικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών κ. Στυλιανός Παπαδόπουλος. Έλαβαν μέρος επιφανείς Έλληνες και ξένοι όμιλητές.

Β) Διοργανώνεται και φέτος για όγδοή συνεχή χρονιά στα πλαίσια των «Δημητρίων» έπιστημονικό συμπόσιο αφιερωμένο στις «ταφές και τα κοιμητήρια της Θεσσαλονίκης». Την εύθύνη του έπιστημονικού αυτού συμποσίου έχει από την καθιέρωσή του ο Σεβ. Μητροπολίτης Τυρολόης και Σερεντίου, Καθηγητής του Άριστοτελείου Πανεπιστημίου κ. Παντελεήμων Ροδόπουλος επικεφαλής οργανωτικής επιτροπής. Το θέμα θα εξετασθεί σε τρεις ενότητες. Η πρώτη «Θεολογία - Λατρεία», η δεύτερη «Ιστορία - Δίκαιο» και η τρίτη «Αρχαιολογία - Τέχνη».

Γ) Τριήμερο συνέδριο με θέμα τη ζωή, την ιστορία και τη συμβολή των Σαρακατσάνων στους έθνικοαπελευθερωτικούς αγώνες πραγματοποιήθηκε (30 Σεπτεμβρίου - 2 Οκτωβρίου) στο Δήμο Έλευθερίου - Κορδελιού με την συνεργασία της Ί. Μητροπόλεως Νεαπόλεως - Σταυρουπόλεως, του Δήμου Έλευθερίου - Κορδελιού, του Α.Π.Θ., του Ίδρύματος έθνικού και θρησκευτικού προβληματισμού και του Συλλόγου Σαρακατσανών «Ο Σταυραετός».

Δ) Η Ί. Μητρόπολις Θηβών και Λεβαδείας διοργανώνει στις 4, 5 και 6 Νοεμβρίου '94 πανευρωπαϊκό συνέδριο με τίτλο: «Η όρθόδοξη γυναίκα στην ένωση Ευρώπη».

Στόχος του Συνεδρίου είναι να έπισημάνει τα στοιχεία τα όποια συγκροτούν τον όρθόδοξο τρόπο ζωής, να δείξει τη σπουδαιότητα και την οικουμενική παρακαταθήκη της γυναίκας, να έπανεκτιμήσει την έκκλησιαστική παράδοση για τη γυναίκα, να εύαισθητοποιήσει την όρθόδοξη γυναίκα και να διευκολύνει την ενεργό συμμετοχή, δράση και διακονία αυτής στη ζωή της Έκκλησίας και της Ευρώπης, να προωθήσει την έπικοινωνία των όρθοδόξων γυναικών στον εύρύτερο εύρωπαϊκό χώρο και να συμβάλει στην ένοποίηση της Ευρώπης.

Ε) Στα πλαίσια του προγράμματος του Συμβουλίου της Ευρώπης «Πολιτιστικές διαδοχές - οι δρόμοι του μοναχισμού» έγινε στη Θεσσαλονίκη τριήμερο (28, 29 και 30 Σεπτεμβρίου) διεθνές συμπόσιο στο όποιο παρουσιάστηκαν οι τάσεις του όρθόδοξου μοναχισμού από τον 9ο έως τον 20ο αι. Στόχος είναι η προβολή της πολιτισμικής διάστασης του όρθοδόξου μοναχισμού τόσο στο παρελθόν όσο και στο παρόν, η παρακολούθηση της εξέλιξης, της συνεισφοράς αλλά και του ρόλου του όρθοδόξου μοναχισμού στη σύγχρονη πραγματικότητα.

Καλόν θα ήτο τα πρακτικά των συνεδρίων αυτών να είναι προσιτά στον πολύ κόσμο ούτως ώστε και να έχουν δυνατότητα να έντρυφήσουν σ' αυτά.

Έπίσκεψη αγάπης

Έπίσκεψη στους άσθενείς με χολέρα πραγματοποίησε ο Αρχιεπίσκοπος Τιράνων κ. Αναστάσιος προσφέροντας μάλιστα σημαντική οικονομική βοήθεια της Αυτόκεφάλου Όρθοδόξου Έκκλησίας της Άλβανίας για την αγορά φαρμάκων.

Ο Αρχιεπίσκοπος Αναστάσιος πήγε στην πόλη Μπεράτι της Κεντρικής Άλβανίας και κατά την έπίσκεψη που πραγματοποίησε στο νοσοκομείο της πόλης όπου νοσηλεύεται μεγάλος αριθμός άσθενών με χολέρα, παρέλαβε από τον διευθυντή του νοσοκομείου κατάσταση με φάρμακα και άλλο ύγειονομικό υλικό που χρειάζεται αυτό το νοσηλευτικό ίδρυμα. Ένώ ο ίδιος πρόσφερε ως πρακτικό βοήθημα για τους νοσηλευόμενους εκεί άσθενείς το ποσό των 400.000 λέη εκ μέρους της Άλβανικής Όρθοδόξου Έκκλησίας.

Περιοδεία στο Αιγαίο

«Εύλογική έπίσκεψη» στα Δωδεκάνησα και τη Λέσβο πραγματοποίησε ο Παναγιώτατος Οικουμενικός Πατριάρχης κ. Βαρθολομαίος από τις 18 Οκτωβρίου. Έπισκέφθηκε την Πάτμο και στη συνέχεια τα νησιά Λέρο, Κάλυμνο, Κώ, Ρόδο, Σύμη, Καστελλόριζο, Κάρπαθο, Κάσο και Λέσβο.

Μ. Φ.

Συνταγματική τρομοκρατία κατὰ τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας τῆς Ἀλβανίας

Τοῦ κ. Γ. Θ. Πρίντζιπα

Ἡ σκοπούμενη —καὶ ἀπειλούμενη ἀπὸ καιρὸ— ἐπίθεση τοῦ καθεστῶτος Μπερίσα κατὰ τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας τῆς Ἀλβανίας καὶ προσωπικὰ κατὰ τοῦ ἀρχιεπισκόπου Ἀναστασίου, φαίνεται νὰ μπαίνει στὴν τελικὴ τῆς εὐθείας. Ἦδη ὁ ἡμερήσιος τύπος τῆς Ἀθήνας δημοσίευσε τὰ ἐπίμαχα ἄρθρα τοῦ σχεδίου Συντάγματος τῆς Ἀλβανίας καὶ ἔτσι μπορεῖ ὁ καθεὶς νὰ διαπιστώσει τὶς πραγματικὰς προθέσεις τῆς χώρας αὐτῆς. Πρόκειται πραγματικὰ γιὰ ρυθμίσεις πρωτοφανεῖς καὶ πρωτόγνωρες σὲ Σύνταγμα χώρας δυτικοῦ τύπου, οἱ ὁποῖες «στολίζονται» μὲ τὸ ἐξωτερικὸ περίβλημα, μὲ μιὰ βιτρίνα κλασικῶν δημοκρατικῶν ἐγγυήσεων, ὅπως εἶναι τὰ ἄρθρα περὶ κράτους δικαίου καὶ κοινωνικοῦ κράτους, ἡ ἀρχὴ τῆς λαϊκῆς κυριαρχίας (ἄρθρ. 2), ἡ ἀρχὴ τῆς ἰσότητος (ἄρθρ. 3 παρ. 2), ἡ ἀρχὴ τοῦ πολιτικοῦ πλουραλισμοῦ (ἄρθρ. 5), ἡ κατοχύρωση τοῦ θεσμοῦ τοῦ πολιτικοῦ κόμματος (ἄρθρ. 6), ἡ ἀπαγόρευση τῶν βασανιστηρίων (ἄρθρ. 21), ἡ προσωπικὴ ἐλευθερία (ἄρθρ. 23) κ.ἄ. Μία βιτρίνα δηλαδὴ στολισμένη μὲ ὅλα τὰ στοιχεῖα ποὺ ἀνευρίσκονται σὲ μιὰ πολιτικὴ δημοκρατία δυτικοῦ τύπου.

Πίσω, ὅμως, ἀπὸ τὴ βιτρίνα αὐτὴ βρίσκεται ἡ πραγματικότητα, ἡ ὁποία ἐμφυλοχωρεῖ σὲ ὀρισμένους εἰδικὰς διατάξεις, πολλὰς ἀπὸ τὶς ὁποῖες δὲν εἶναι ἐκ πρώτης ὄψεως «ὀρατές» Π.χ. τὸ ἀπόρητο τῆς ἀλληλογραφίας (ἄρθρ. 35) στὴν οὐσία τελεῖ ὑπὸ τὴν κρατικὴ ἐγκρίση. Ἐκεῖ βεβαίως ποὺ αἰρεται κάθε προσωπεῖο καὶ ἀποκαλύπτεται ἡ οὐσία τῆς δημοκρατίας ποὺ ἰδρύει τὸ Σχέδιο Συντάγματος εἶναι οἱ διατάξεις ποὺ ἀφοροῦν σὲ θρησκευτικὰς ἐλευθερίας καὶ σὲ μειονότητες.

Στὸ σημεῖο αὐτὸ πρέπει νὰ τονίσουμε ὅτι τὸ Σύνταγμα μιᾶς χώρας δὲν εἶναι μόνον ὁ ρυθμιστικὸς χάρτης, ὁ θεμελιώδης νόμος ποὺ καθορίζει τὸ νομικὸ πλαίσιο τῆς ζωῆς μιᾶς κοινωνίας, ἀλλὰ καὶ τὸ βασικὸ πλαίσιο, μέσα σὲ ὁποῖο περιγράφονται οἱ στόχοι, οἱ σκοποὶ ποὺ ἐπιδιώκει μιὰ κρατικὴ ἐξουσία. Ἡ ἐννοια αὐτὴ τοῦ Συντάγματος, ποὺ συμπίπτει μὲ τὴν ὄντολογικὴ σημασία του, χαρακτηρίζει αὐτὸν τὸν «ὑπέρτατο νόμο», ὡς τὴ θεμελιώδη νομικὴ - πολιτικὴ τάξη ποὺ χαράζει τὰ ὅρια μέσα στὰ ὁποῖα θὰ κινηθεῖ ἕνας λαός. Ἀκόμη ποὺ διαδηλώνει τὴ θέληση ἑνὸς λαοῦ γιὰ τὴ μορφή ποὺ θὰ ἔχει ἡ πολιτικὴ του ὑπαρξή. Πρόκειται γιὰ τὴν ταυτότητά του ποὺ τὸν ἐντάσσει σὲ μιὰ γενικότερη διεθνή ἐννομη τάξη καὶ ὁλοκληρώνει τὴν πολιτικὴ του ζωὴ. Ἐτσι τὸ Σύνταγμα εἶναι ἡ διακήρυξη τῶν πιστευμάτων ἑνὸς λαοῦ ποὺ τὸν χαρακτηρίζουν καὶ τὸν προσδιορίζουν ἐναντὶ τῶν ἄλλων λαῶν.

Ἄν δεχθοῦμε αὐτὲς τὶς θέσεις τότε καταλαβαίνου-

με πόση εὐθύνη ἔχει ἡ βούληση αὐτὴ ποὺ ἀναλαμβάνει τὸ συντακτικὸ ἔργο, καθ' ὃ μέτρον οἱ δικές τῆς θέσεις καὶ ἀπόψεις, ἂν ψηφισθοῦν, γίνονται θέσεις καὶ ἀπόψεις ἑνὸς λαοῦ. Ἐπανερχόμαστε δηλαδὴ στὴν ἐννοια τῆς «γενικῆς θέλησης» (*volonté general*) ποὺ εἶναι τόσο διαδεδομένη στὴ θεωρία τοῦ συνταγματικοῦ δικαίου. Πρόκειται γιὰ τὴ συνισταμένη ὅλων τῶν τάσεων καὶ τὴν ἔκφραση τῆς ἀνωτάτης θέλησης, ποὺ θὰ διαμορφώσει τὸ πολιτικὸ σύστημα τοῦ συγκεκριμένου κράτους καὶ θὰ δεσμεύσει καὶ θὰ περιορίσει στὸ μέλλον κάθε ἄλλη θέληση.

Κατὰ πόσο τὰ παραπάνω ἰσχύουν στὴν περίπτωση τῆς Ἀλβανίας εἶναι ἓνα μεγάλο ἐρώτημα. Διότι δὲν πιστεύουμε ὅτι ἀποτελοῦν πιστεύματα, θέληση καὶ τάση τοῦ ἀλβανικοῦ λαοῦ, τοῦ μαρτυρικοῦ ἀλβανικοῦ λαοῦ, ὅσα θὰ ἐκτεθοῦν παρακάτω. Ἄν ὄχι, τότε πρέπει νὰ μιᾶμε γιὰ σύνταγμα ποὺ δὲν παράγεται μέσα σὲ δημοκρατικὰς διαδικασίες, ἀλλὰ ἀποτελεῖ δοτὸ ἢ παραχωρημένο σύνταγμα, ἄρα πρόκειται γιὰ ἀνταρχικὸ σύνταγμα. Μάλιστα κατὰ τὸν μεγάλο θεωρητικὸ τοῦ συνταγματικοῦ δικαίου, καθηγητὴ Karl Loewenstein, τὰ χαρακτηριστικὰ αὐτὰ προσδιορίζουν τὰ λεγόμενα **εἰκονικὰ** συντάγματα, δηλαδὴ ἐκεῖνα τῶν ὁποίων οἱ κανόνες δὲν ρυθμίζουν κατ' οὐσίαν τὴν πολιτικὴ ζωὴ, ἀλλὰ ὑπάρχουν γιὰ νὰ ἐξασφαλίσουν τὸ ὑφιστάμενο καθεστὼς πολιτικῆς δύναμης πρὸς ἀποκλειστικὴ ὠφέλεια τῶν κυριάρχων τῆς κρατικῆς μηχανῆς. (Γ. Δασκαλάκη, Μαθήματα συνταγματικοῦ δικαίου. Α' Γενικὸν Μέρος. Ἀθήναι, 1971 σ. 58).

Τὸ ὑπὸ ψήφιση σύνταγμα τῆς Ἀλβανίας ὑπάγεται σ' αὐτὴν τὴν περίπτωσι; Ὅσα εἶπαμε παραπάνω ἔχουν ἀξία γιὰ τὴν ἐρμηνεία τῶν ἁρθρῶν ἐκείνων τοῦ Σχεδίου ποὺ ἀφοροῦν στὴ ζωὴ τῶν μειονοτήτων καὶ στὴν θρησκευτικὴ ἐλευθερία. Τὰ ὅρια ποὺ διαγράφονται σ' αὐτὸ φανερώνουν τοὺς στόχους τῆς κρατικῆς ἐξουσίας, οἱ ὁποῖοι, μετὰ τὴν ψήφιση τοῦ νέου συντάγματος, θὰ γίνουν καὶ στόχοι μιᾶς συντεταγμένης πολιτείας. Ἀναλυτικά:

Τὸ ἄρθρο 6 τοῦ Σχεδίου συντάγματος προβλέπει ὅτι στὴν Ἀλβανία δὲν ἐπιτρέπονται πολιτικὰ κόμματα ἐπὶ θρησκευτικῆς ἢ ἐθνικῆς βάσεως. Ἡ δικαιολογία τῆς ρύθμισης αὐτῆς εἶναι προφανής. Θὰ ἔλεγε κανεὶς ὅτι ἐπιδιώκει τὴν ὁμοιογένεια τοῦ λαοῦ. Στὴν οὐσία ὅμως ἀποτελεῖ ἓνα σαφέστατο περιορισμὸ τῆς πολιτικῆς δραστηριότητος τῶν μειονοτήτων —ἐν προκειμένῳ τῆς ἑλληνικῆς— καίτοι σὲ ἄρθρο 44 ἐπιχειρεῖται ὁ ἐφησυχασμὸς τῶν μειονοτήτων, ἀφοῦ τοὺς παρέχεται τὸ δικαίωμα νὰ ὁργανώνονται σὲ ἐνώσεις.

Ἔχουμε ἐδῶ ἓνα φαινόμενο ποὺ παρατηρεῖται καὶ

σὲ ἄλλα συντάγματα —κυρίως αὐταρχικῶν κρατῶν— ποὺ εἶναι γνωστὸ ὡς «ἀντισυνταγματικὲς διατάξεις τοῦ συντάγματος». Πρόκειται γιὰ τὶς διατάξεις ἐκεῖνες ποὺ ἀντιστρατεύονται ἄλλες διατάξεις «ἀνωτέρας τάξεως» (θεμελιώδεις) περιορίζοντας ἢ ἀκυρώνοντας δικαιώματα ποὺ αὐτὲς ἔχουν παραχωρήσει.

Ἡ πιὸ χαρακτηριστικὴ περίπτωσις τοῦ φαινομένου βρίσκεται στὸ ἄρθρο 7. Σ' αὐτὸ τὸ Σχέδιο προβλέπει ὅτι στὴν Ἀλβανικὴ δημοκρατία τὸ κράτος εἶναι χωρισμένο ἀπὸ τὴν θρησκεία. Δηλαδή δὲν μπορεῖ νὰ ἐπεμβαίνει στὴ διοίκηση καὶ στὰ ἐσωτερικὰ τῶν θρησκευτικῶν κοινοτήτων. Ἀκόμη περισσότερο διακηρύσσει τὴν αὐτοδέσμευσή του νὰ διασφαλίσῃ τὴν ἐλευθερίαν τῶν «θρησκευτικῶν πίστεων» (ἄρθρ. 7 παρ. 2) Ἀκολουθοῦν, ὁμως, δύο διατάξεις ποὺ ὄχι μόνον αἰρουν αὐτὴ τὴν πολιτειακὴ δέσμευση, ἀλλὰ ἀνοίγουν καὶ τὴν πόρτα γιὰ ἓνα καίριο κτύπημα καὶ μιὰ διαλυτικὴ ἐπέμβαση τοῦ κράτους στὶς θρησκευτικὲς κοινότητες. Καί, γιὰ νὰ εἴμαστε σαφεῖς, κυρίως κατὰ τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας τῆς Ἀλβανίας.

Στὴν πρώτη (ἄρθρ. 7 παρ. 3) προβλέπεται ἀπαγόρευσις τῆς θρησκευτικῆς δραστηριότητος ἂν αὐτὴ θέτει σὲ κίνδυνο τὴν ὑπαρξὴ τῆς Ἀλβανικῆς δημοκρατίας ἢ τῶν δημοκρατικῶν θεσμῶν ἢ ἔχει πολιτικούς σκοπούς. Πόσο εὐρεία ἐρμηνεῖα μπορεῖ νὰ δοθεῖ στὸ ἄρθρο αὐτὸ γίνεται φανερὸ σὲ κάθε λογικὸ ἄνθρωπο! Ἐχομε ἐδῶ μιὰ διάταξη δημοσίας τάξεως, ἡ ὁποία στὴν περίπτωσι τῆς Ἀλβανίας, μὲ τὴ γνωστὴ ἱστορία τῶν καταπίεσεων καὶ τῶν αὐθαιρεσιῶν, τῶν λογικῶν διαστρεβλώσεων καὶ τῶν νομικῶν ἀλχημειῶν, ἀποκτᾷ ἐπικίνδυνον ἀποστολήν. Ἡ κάθε δραστηριότητα τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας, ἐπὶ παραδείγματι, ἀκόμη καὶ αὐτὴ ἡ Κατήχησις, μπορεῖ νὰ χαρακτηριστεῖ ἀπὸ τὴν κρατικὴ ἐξουσία ὡς «πολιτικὴ» καὶ ν' ἀπαγορευθεῖ. Πρόκειται γιὰ μιὰ συνταγὴ δοκιμασμένη στὸ πρόσφατο παρελθὸν στὶς πρώην κομμουνιστικὲς χώρες, ὅπου στρατιᾶς ἱερέων βρέθηκαν στὰ διάφορα Γκουλάγκ μόνον καὶ μόνον γιὰτὶ βάπτισαν ἓνα παιδί ἢ ἐρμήνευσαν τὴν ἐν Χριστῷ ἀλήθειαν στὸν κόσμον (περίπτωσις π. Δημητρίου Ντούντο), ἢ τόλμησαν νὰ διαμαρτυρηθοῦν γιὰ τὶς αὐθαιρεσίες τῆς κρατικῆς ἐξουσίας (περίπτωσις π. Γκλέμπ Γιακούνιν).

Τὸ ἀποκορύφωμα βέβαια τῆς συνταγματικῆς τρομοκρατίας βρίσκεται στὴν ἐπόμενη διάταξη (ἄρθρ. 7 παρ. 4). Σ' αὐτὴν ὀρίζεται ὅτι οἱ ἀρχηγοὶ τῶν μεγάλων θρησκευτικῶν κοινοτήτων —κι αὐτὸ ἔχει ξεχωριστὴ σημασία— πρέπει νὰ εἶναι Ἀλβανοὶ ὑπῆκοι, γεννημένοι στὴν Ἀλβανία καὶ μὲ μόνιμη διαμονὴ σ' αὐτὴν τὰ τελευταῖα εἴκοσι χρόνια. Πρόκειται γιὰ μιὰ καθαρὰ φωτογραφικὴ διάταξη, ποὺ ἔχει στόχον τὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπον Ἀλβανίας κ. Ἀναστάσιον καὶ ὅλη τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν τῆς Ἀλβανίας. Μὲ δεδομένο τὸ ἱστορικὸ πλαίσιο, μέσα στὸ ὁποῖο παράγεται αὐτὴ ἡ διάταξις, μὲ δεδομένο τὸ γεγονὸς ὅτι ἡ ἐκκλησιαστικὴ ζωὴ στὴ χώρα αὐτὴ ἀναβίωσε πρόσφατα ἐκ

τῆς τέφρας τῆς, μὲ δεδομένη τὴν ἔλλειψιν στελεχῶν ποὺ ζοῦσαν στὴν Ἀλβανία κατὰ τὴν περίοδο τῆς τρομοκρατίας τοῦ Χότζα καὶ τώρα νὰ μποροῦν νὰ ἀναδειχθοῦν στὸ ἀξίωμα τοῦ ἀρχιεπισκόπου, δὲν μένει καμιά ἀμφιβολία ὅτι ὁ πολὺς πρόεδρος Μπερίσα, μέσα ἀπὸ μιὰ συνταγματικὴ διάταξη, ἐφευρίσκει τρόπον γιὰ τὴ διάλυσι τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας, κατὰ τὸ πρότυπον τοῦ προκατόχου του Ἐμβέρ Χότζα. Μόνον ποὺ ἐκεῖνος εἶχε τὸ θάρρος νὰ πεῖ *expressis verbis*, ἐνῶ αὐτὸς ἐπεμβαίνει στὰ *interna corporis* τῆς Ἐκκλησίας, ἀποπειρᾶται νὰ φέρει καίριο κτύπημα γιὰ τὴ λειτουργίαν τῆς δίνοντας σ' ὅλην του τὴ δραστηριότητα συνταγματικὴ νομιμότητα, ἔτσι γιὰ νὰ ἐφησυχάσῃ καὶ τὶς τυχόν διαμαρτυρίες ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ.

Ἐχομε ἐδῶ μιὰ ἐξοφθαλμὴ καταπάτησι τῶν δικαιωμάτων τῶν Ἀλβανῶν Ὁρθοδόξων —ὄχι μόνον Βορειοηπειρωτῶν— καὶ μιὰ κατάφωρη παραβίασι τῶν διεθνῶν συνθηκῶν, τὶς ὁποῖες ἡ Ἀλβανία δεσμεύθηκε νὰ σεβασθεῖ, ὅπως τὸ Κείμενον τῆς Κοπεγχάγης ποὺ συμφωνήθηκε στὰ πλαίσια τῆς ΔΑΣΕ (Ἰούνιος 1990) καὶ ἡ Χάρτα τῶν Παρισίων γιὰ μιὰ νέα Εὐρώπην (Νοέμβριος 1990). Σύμφωνα μ' αὐτὲς, τὰ κράτη —ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὴ δυνατότητα ποὺ ἔχουν νὰ νομοθετοῦν γιὰ θρησκευτικὰ ζητήματα— δὲν ἐπιτρέπεται νὰ λαμβάνουν μέτρα μὲ τὰ ὁποῖα θὰ ἐμποδίζετο ἡ θρησκευτικὴ ἐλευθερία τῶν ὑπηκόων τους. Κι αὐτὸ ἐπιδιώκει ὁ Μπερίσα.

Ἀπὸ τὰ παραπάνω διαφαίνεται καθαρὰ ἡ πρόθεσις τοῦ Σχεδίου συντάγματος τῆς Ἀλβανίας νὰ δημιουργήσῃ τὶς προϋποθέσεις γιὰ τὴν ἐξόντωσι τῶν ἐθνικῶν μειονοτήτων καί, διὰ τῆς σκοπούμενης ἐκδίωξης τοῦ ἀρχιεπισκόπου Ἀναστασίου, νὰ ἀκυρώσῃ τὴν ὁργανωτικὴ ἀναγέννησι τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀλβανίας ἢ νὰ φτάσῃ στὸ σημεῖον νὰ σταματήσῃ κάθε ἐκκλησιαστικὴ δραστηριότητα τῶν ὀρθοδόξων. Κι αὐτὰ μὲ κάλυψιν ἓνα συνταγματικὸν κείμενον δημοκρατικῆς δὴθεν πνοῆς. Ἐνα κείμενον προάγγελον τῆς νέας ὁμῆρας τόσο τῆς ἐλληνικῆς μειονότητας, ὅσο καὶ τῆς Αὐτοκέφαλῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀλβανίας.

Πιστεύουμε ὅτι ἦρθε ἡ ὥρα τόσο ἡ διεθνὴς κοινότητα, ὅσο καὶ ἐμεῖς ν' ἀναλάβουμε τὶς εὐθύνες μας. Οἱ δυνατότητες ν' ἀποφευχθεῖ ἡ συνταγματικὴ τρομοκρατία σὲ βάρος τῶν ὀρθοδόξων ἀδελφῶν μας στὴν Ἀλβανία εἶναι ἐξαιρετικὰ περιορισμένες. Ἐκμηδενίζονται, ὁμως, τελείως μὲ τὴν ἀπραξίαν μας τόσο σὲ διεθνές, ὅσο καὶ διμερές ἐπίπεδο. Ἦδη μιὰ καλὴ κίνησις εἶναι τὸ ὑπόμνημα ποὺ κατέθεσε ὁ πρέσβυς στὸν Ο.Η.Ε. κ. Χρ. Ζαχαράκις. Ἐλπίζουμε νὰ ἔχει καὶ συνέχεια καὶ νὰ κινητοποιηθεῖ ἡ διεθνὴς κοινότητα.

* Τὸ κείμενον γράφτηκε πρὶν τὸ δημοψήφισμα τῆς 7.11.94, κατὰ τὸ ὁποῖον ὁ λαὸς τῆς Ἀλβανίας μὲ πλειοψηφία 55% ἀπέρριψε τὸ Σχέδιο Συντάγματος. Τὸ πρόβλημα, ὁμως, παραμένει ἐφ' ὅσον ἡ κυβέρνησις Μπερίσα δὲν προχώρησε στὴν ἀναθεώρησι τῶν ἀποφάσεων τῆς.

ΟΙ 32 ΑΓΙΟΙ ΝΙΚΟΛΑΟΙ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑΣ

Τού Δρος ΚΩΝ. Μ. ΚΟΝΤΑΞΟΠΟΥΛΟΥ, ιατροῦ - καρδιολόγου

Ἐκτὸς ἀπὸ τὸν πασίγνωστο σὲ ὅλους τοὺς χριστιανοὺς Ἅγιο Νικόλαο, Ἀρχιεπίσκοπο Μύρων τῆς Λυκίας, τὸν θαυματουργό, ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία μας ἔχει νὰ μᾶς παρουσιάσει καὶ πολλοὺς ἄλλους συνώνυμους Ἁγίους, ποὺ τὸ σύνολό τους φθάνει τοὺς 31. Συγκεκριμένα ὑπάρχουν ἄλλοι ἔξι Ἅγιοι Νικόλαοι Ἀρχιερεῖς, ἀρκετοὶ Ὅσιοι καὶ Μάρτυρες καὶ δώδεκα Νεομάρτυρες.

ΑΓΙΟΙ ΝΙΚΟΛΑΟΙ ΠΟΥ ΥΠΗΡΞΑΝ ΑΡΧΙΕΡΕΙΣ

Ἅγιος Νικόλαος - ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Μύρων τῆς Λυκίας

Λίγοι κέρδισαν τόση συμπάθεια στὶς συνειδήσεις τῶν ἀνθρώπων, ὅσο ὁ Ἅγιος Νικόλαος, τοῦ ὁποῖου ἡ Ἐκκλησία γιορτάζει, ὡς γνωστό, τὴν ἱερὴ μνήμη του στὶς 6 Δεκεμβρίου. Στὸν ἅγιο Νικόλαο πραγματοποιήθηκε κατὰ λέξιν ὁ λόγος τοῦ Κυρίου· «Μακάριοι οἱ πρᾶεῖς, ὅτι αὐτοὶ κληρονομήσωσι τὴν γῆν».

Τὸ ὄνομα τοῦ Ἁγίου Νικολάου εἶναι γνωστὸ σ' ὅλο τὸν κόσμο καὶ σχεδὸν δὲν ὑπάρχει χριστιανικὴ οἰκογένεια ποὺ νὰ μὴν τὸ τιμᾷ σ' ἓνα της πρόσωπο. Ἡ Ἐκκλησία τὸν ὀνομάζει «κανόνα πίστεως καὶ εἰκόνα πρᾶότητος». Γενικὰ ἡ ὑμολογία τῆς ἑορτῆς τοῦ Ἁγίου εἶναι τόσο πλούσια σὲ πνευματικὰ ἄνθη καὶ ἱερὸ ποιητικὸ λυρισμό, ποὺ φανερώνει ἀκριβῶς τὴν εὐλάβεια τῆς Ἐκκλησίας πρὸς τὸν κατ' ἐξοχὴν οἰκογενειακὸ Ἅγιο.

Γεννήθηκε στὰ Πάταρα τῆς Μικρᾶς Ἀσίας τὸν τρίτο αἰώνα μ.Χ. καὶ ἔζησε στὰ χρόνια τοῦ αὐτοκράτορα Διοκλητιανοῦ (284-305) καὶ τοῦ αὐτοκράτορα Μαξιμιανοῦ (286-305).

Διέπρεψε στὴν μοναχικὴ πολιτεία καὶ γιὰ τὶς πολλὰς ἀρετὲς του καταξιώθηκε νὰ ἀνέβει στὸν ἐπισκοπικὸ θρόνο τῶν Μύρων τῆς Λυκίας. Σύμφωνα μὲ τὸ Κυπριακὸ ἑορτολόγιο ὁ Ἅγιος Νικόλαος ἦλθε στὴν Κύπρο ἐνῶ ἦταν ἀκόμη πρεσβύτερος μαζί μὲ τὸν Ἅγιο Εὐτύχιο καὶ ἱδρυσαν στὴν Πάφο «τὴν Μονὴ τῶν Ἱερέων» ποὺ σώζεται μέχρι σήμερα. Ἀπὸ τὴν θέση τοῦ Ἐπισκόπου ἀνέπτυξε ἐξοχὴ δράση, ἱδρυσε νοσοκομεῖα καὶ ἄλλα φιλανθρωπικὰ ἱδρύματα.

Προικισμένος μὲ ὑψηλὸ χριστιανικὸ φρόνημα καὶ ἀκαταμάχητο θάρρος, ἐμψύχωνε τοὺς χριστιανοὺς ποὺ καταδιώκονταν ἀπὸ τοὺς Ρωμαίους. Ὅμως τελικὰ συνελήφθη καὶ αὐτὸς ἀπὸ τοὺς ἐθνικοὺς

καὶ ἀφοῦ κακοποιήθηκε μετὰ κλείστηκε στὴν φυλακὴ μαζί μὲ ἄλλους χριστιανοὺς. Ὅταν ἀνέλαβε τὰ σκῆπτρα τῆς βασιλείας ὁ Μέγας Κωνσταντῖνος, καὶ ἔμειναν πλέον ἐλεύθεροι οἱ Χριστιανοὶ νὰ ἐκτελοῦν τὰ καθήκοντά τους, βγήκε ἀπὸ τὴν φυλακὴ καὶ ὁ Ἅγιος Νικόλαος καὶ ξαναγύρισε στὸ ποίμνιό του, ἐνῶ ἔφερε ἀκόμα τὰ στίγματα τοῦ μαρτυρίου ἐπάνω στὸ σῶμα του.

Ὁλος ὁ βίος του ὑπῆρξε γεμάτος ἀπὸ εὐαγγελικὲς ἀρετὲς καὶ πολλὰ θαύματα. Ἦταν ἐπίσης ὁ μεγάλος προστάτης τῶν ἀδικουμένων. Ἡ κατ' ἐξοχὴν ὁμως θαυματουργικὴ δύναμη τοῦ Ἁγίου βρίσκεται στὶς θάλασσες ὅπου οἱ ταξιδεύοντες ναυτικοὶ ἐπικαλοῦνται τὴν βοήθειά του, ὅταν ἀντιμετωπίζουν τὸν κίνδυνο. Γι' αὐτὸ θεωρεῖται διὰ μέσου τῶν αἰώνων, ὡς ὁ προστάτης τῶν ναυτιλλομένων. Ὁ Ἅγιος Νικόλαος, ἀφοῦ ἔζησε μιὰ ζωὴ γεμάτη ἀγιότητα καὶ καλωσύνη ἐκοιμήθη σὲ βαθεῖα γερατειὰ τὸ 330 μ.Χ.

Τὸ ἅγιο λείψανό του μεταφέρθηκε κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ αὐτοκράτορα Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ ἀπὸ τὴν πόλη τῶν Μύρων στὸ Μπάρι τῆς Ἰταλίας, ἐπεὶδὴ τότε καταλήφθηκε ἡ πόλη αὐτὴ ἀπὸ τοὺς Τούρκους καὶ ὑπῆρχε φόβος αὐτοὶ νὰ τὸ καταστρέψουν.

Ἡ Ἐκκλησίας μας, ὡς γνωστόν, γιορτάζει τὴν ἱερὴ μνήμη τοῦ Ἁγίου Νικολάου στὶς 6 Δεκεμβρίου, τὴν δὲ ἀνακομιδὴ τῶν λειψάνων του, στὶς 20 Μαΐου.

Ἅγιος Νικόλαος ὁ Α' Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως

Ὁ Ἅγ. Νικόλαος ὁ Α', ὁ καλούμενος καὶ Μυστικός, καταγόταν ἀπὸ τὴν Ἰταλία καὶ ἦταν προηγούμενως Συγκλητικὸς καὶ πρῶτος Γραμματικὸς τῶν ἀνακτόρων.

Κατόπιν ἔγινε Μοναχὸς στὴν Μονὴ τῶν Γαλακηνῶν καὶ διέπρεψε γιὰ τὴν μόρφωσή του καὶ γιὰ τὶς ἀρετὲς του. Δύο φορές ἀνέβηκε στὸν Πατριαρχικὸ θρόνο τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Τὴν πρώτη φορὰ διαδέχθηκε τὸν Πατριάρχη Ἀντώνιο (895-906) καὶ τὴν δεύτερη, μετὰ τὸν Εὐθύμιο τὸν Α', τὸ 911, μέχρι τοῦ θανάτου του τὸ 925.

Ἐπειδὴ ἀρνήθηκε νὰ ἐπικυρώσει καὶ νὰ ἀναγνωρίσει τὸν τέταρτο γάμο τοῦ αὐτοκράτορα Λέοντος τοῦ Σοφοῦ, διώχθηκε ἀπὸ τὸν πατριαρχι-

κὸ θρόνο, ἀλλὰ ξαναγύρισε πανηγυρικὰ τὸ 911 καὶ διοίκησε καλὰ τὴν Ἐκκλησίαν μέχρι τὰ τέλη τῆς ζωῆς του, τὸ 925. Τάφηκε στὴν Μονὴ τῶν Γαλακρυνῶν ποὺ αὐτὸς εἶχε ιδρύσει. Κατατάχθηκε μετὰ τῶν Ἀγίων. Ἡ ἱερὴ μνήμη του τιμᾶται ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν στὶς 16 Μαΐου.

Ἁγ. Νικόλαος ὁ Β΄ Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως

Ὁ Ἁγ. Νικόλαος ὁ Β΄ μὲ τὴν ἐπωνυμία Χρυσοβέργης (984-995) διαδέχθηκε στὸν πατριαρχικὸ θρόνο τὸν παραιτηθέντα Πατριάρχη Ἀντώνιο τὸν Γ΄. Ἐκόσμησε τὸν οἰκουμενικὸ θρόνο μὲ τὴν εὐαγγελικὴ του πολιτεία καὶ μὲ σπουδαῖα ἔργα. Χειροτόνησε τὸν πρῶτο Μητροπολίτη τῆς Ρωσίας Μιχαὴλ τὸν Σύρο καὶ τὸν ἔστειλε στὴν Ρωσία μαζί μὲ 6 Ἐπισκόπους καὶ ἄλλους κατώτερους κληρικούς γιὰ τὸν ἐκχριστιανισμὸ τῶν Ρώσων. Ἐκοιμήθη εἰρηνικὰ καὶ κατατάχθηκε μετὰ τῶν Ἀγίων. Ἡ ἱερὴ μνήμη του τιμᾶται στὶς 16 Δεκεμβρίου.

Ἁγ. Νικόλαος Ἀρχιεπίσκοπος Θεσσαλονίκης ὁ Ὅσιος (29 Νοεμβρίου)

Ἐζησε τὸν δεῦτερο αἰῶνα. Ἐκοιμήθη εἰρηνικά.

Ἁγ. Νικόλαος ὁ ἱσαπόστολος, Ἀρχιεπίσκοπος τῆς Ὁρθόδοξης Ἰαπωνικῆς Ἐκκλησίας (3 Φεβρουαρίου)

Γεννήθηκε τὸ 1856 στὸ Σμολένσκ τῆς Ρωσίας.

Εἶναι ὁ ιδρυτὴς τῆς Ὁρθόδοξης Ἰαπωνικῆς Ἐκκλησίας καὶ ὁ πρῶτος Ἀρχιεπίσκοπός της (1885-1912). Γιὰ τὸ σπουδαῖο χριστιανικὸ ἔργο του ἔλαβε τὸν τίτλο τοῦ Ἰσαποστόλου. Ἐκοιμήθη στὸ Τόκιο τὸ 1912.

Ἁγ. Νικόλαος Καβάσιλας ἡ Χαμαετός, Ἀρχιεπίσκοπος Θεσσαλονίκης (20 Ἰουνίου)

Ἐζησε τὸν 14ο αἰῶνα. Ὑπῆρξε μεγάλος Πατέρας τῆς Ἐκκλησίας. Ἐγράψε σπουδαῖα συγγράμματα. Πρὸ ὀλίγων ἐτῶν ἐγίνε ἡ ἀνακήρυξί του ὡς Ἀγίου τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας.

Ἁγ. Νικόλαος Ἐπίσκοπος Ἀρσινόης (Πάφου)

Ἀναφέρεται στὸ Κυπριακὸ ἐορτολόγιο, χωρὶς ἄλλα στοιχεῖα γιὰ τὴν ζωὴ του.

ΑΓ. ΝΙΚΟΛΑΟΙ ΠΟΥ ΕΓΙΝΑΝ ΟΣΙΟΙ

Ἁγ. Νικόλαος ὁ Κατοπινὸς (26 Φεβρουαρίου)

Στὶς 26 Φεβρουαρίου εἶναι ἡ μνήμη τοῦ Ἀγίου Πατρὸς ἡμῶν Νικολάου τοῦ Κατοπινού.

Ἁγ. Νικόλαος, ὁ Κοτσάνωφ, ὁ διὰ Χριστὸν Σα-

λὸς (27 Ἰουλίου) (Νοβγκορόντ 1392).

Ἁγ. Νικόλαος, Ὅσιος, ὁ Σικελιώτης (23 Αὐγούστου)

Ἦταν ἀσκητὴς καὶ ἐμόνασε στὸ ὄρος Νεοτάκου (Δίρφυς) τῆς Εὐβοίας.

Ἁγ. Νικόλαος, Ὅσιος, ὁ Κουρταλιώτης (1 Σεπτεμβρίου)

Γεννήθηκε στὴν κώμη τοῦ Ἀσωμάτου, Ἀγίου Βασιλείου Κρήτης στὰ τέλη τοῦ 16ου αἰῶνα.

Οἱ γονεῖς του ἦσαν εὐσεβεῖς καὶ εὐποροὶ ἄνθρωποι. Ἀπὸ τὴν νεαρή του ἡλικία ἀγάπησε πολὺ τὸν μοναχικὸ βίον, γι' αὐτὸ ἐγκατέλειψε τοὺς γονεῖς του καὶ τ' ἀδελφία του καὶ πῆγε σὲ ἐρημικὴ περιοχὴ τῆς Μεσσαράς Κρήτης γιὰ νὰ μονάσῃ.

Ἀφοῦ ἔζησε ἐκεῖ γιὰ ἀρκετὰ χρόνια σὰν ἐρημίτης, ἀποφάσισε νὰ ἐγκατασταθῇ κοντὰ στὴν ἰδιαιτέρα του πατρίδα τὸν Ἀσώματο. Ἐτοί ἦλθε νὰ μονάσῃ στὸ φαράγγι τοῦ Κουρταλιώτη, γι' αὐτὸ πῆρε καὶ τὴν ἐπωνυμία Κουρταλιώτης.

Ἐκεῖ συνέχισε τὴν ἀσκητικὴ ζωὴ, ἐνῶ συγχρόνως ἔκανε θαύματα μὲ τὴν δύναμη τοῦ Χριστοῦ καὶ θεράπευε διάφορες ἀρρώστειες. Ἀφοῦ ἔζησε ἓνα βίον γεμάτον μὲ ὁσιότητα καὶ ἀρετὲς τελικὰ ἀπεβίωσε εἰρηνικά.

Ἁγ. Νικόλαος ὁ Εὐλαβὴς, ἡγεμὼν τοῦ Τσερνιγώφ (14 Ὀκτωβρίου)

Ἐζησε τὸν 12ο αἰῶνα. Ἐνῶ ἦταν ἡγεμὼν τοῦ Τσερνιγώφ, μετὰ ἐστράφη στὴν μοναχικὴ ζωὴ καὶ ἐγίνε Μοναχὸς στὴν Λαύρα τοῦ Κιέβου. Ἐπίσης ἀποκαλεῖται καὶ Ἁγ. Νικόλαος ὁ ἀπλοῦς, Δούξ. Ἡ ἱερὴ μνήμη του τιμᾶται στὶς 14 Ὀκτωβρίου, ἀλλὰ καὶ στὶς 28 Σεπτεμβρίου μαζί μὲ τοὺς ἄλλους Ἀγίους τῆς Λαύρας τοῦ Ἀγ. Ἀντωνίου στὸ Κίεβο.

Ἁγ. Νικόλαος ὁ ἀπὸ στρατιωτῶν (9ος αἰῶνας), Ὅσιος (24 Δεκεμβρίου)

Αὐτὸς ἦταν στρατιώτης καὶ ἔλαβε μέρος στὸν πόλεμον κατὰ τῶν Βουλγάρων ἐπὶ αὐτοκράτορος Νικηφόρου τοῦ Λογοθέτη (802-811).

Ἦταν πολὺ ἐγκρατὴς καὶ τοῦ ἄρесе νὰ ζεῖ μὲ ἀγνότητα. Ὅταν γύρισε ἀπὸ τὸν πόλεμον σώος, ἀποφάσισε νὰ γίνε Μοναχὸς καὶ νὰ πάει νὰ ζήσει σὲ Μοναστήρι. Ἐκεῖ μακριὰ ἀπὸ τὶς κακίαι καὶ τὶς ἁμαρτίαι τοῦ κόσμου, ἔζησε μὲ ὁσιότητα καὶ τέλος ἐκοιμήθη εἰρηνικά.

ΑΓ. ΝΙΚΟΛΑΟΙ ΠΟΥ ΕΓΙΝΑΝ ΟΜΟΛΟΓΗΤΕΣ

Ἁγ. Νικόλαος ὁ Στουδίτης (4 Φεβρουαρίου)

Γεννήθηκε στὴν Κυδωνία τῆς Κρήτης στὰ τέλη

του ὄγδοου αἰώνα (793) καὶ ἐκεῖ ἔμαθε καὶ τὰ πρῶτα του γράμματα. Μετὰ ἀπὸ τὴν Κρήτη τὸν ἔστειλαν οἱ γονεῖς του στὴν Κωνσταντινούπολη, ὅπου ἐμόναζε στὴν περίφημη Μονὴ Στουδίου ὁ θεῖος του Θεοφάνης. Ὁ νεαρὸς Νικόλαος ἐμπήκε καὶ αὐτὸς στὴν Μονὴ ποὺ ἦταν ὁ θεῖος του καὶ ἐγινε καὶ αὐτὸς Μοναχός.

Τότε στὴν Μονὴ αὐτὴ ἡγούμενος ἦταν ὁ διάσημος Θεόδωρος, ὁ μετέπειτα Ἅγιος, καὶ αὐτὸς ἀνέλαβε τὴν ἐκπαίδευση καὶ τὴν χειραγωγή τοῦ νεαροῦ Μοναχοῦ.

Ἐπολέμησε μὲ θάρρος καὶ ἐπιμονὴ τοὺς εἰκονομάχους καὶ ὑπέστη ἐπὶ χρόνια πολλές διώξεις, μαζὶ μὲ τὸν διδάσκαλό του ἡγούμενο, ἀπὸ τοὺς βασιλεῖς Λέοντα τὸν Ἀρμένιο, Μιχαὴλ τὸν Τραυλὸ καὶ Θεόφιλο.

Συνεξόριστος μὲ τὸν Θεόδωρο μπήκε σὲ πολλές φυλακὲς μαζὶ του, ὅπως τῆς Ἀπολλωνιάδος, τῆς Προύσης, τῶν Βονίτων, τῆς Σμύρνης, τῆς Θεσσαλονίκης καὶ τοῦ Ἀκρίτα, ἕως τὸ θάνατο τοῦ Θεοδώρου τὸ 826, ὅπου βρέθηκε κοντὰ του μέχρι τὶς τελευταῖες στιγμὲς καὶ τὸν ὁποῖο ἔθαψε στὴν Πρίγκηπο.

Μετὰ τὴν ἐπικράτηση τῶν εἰκονοφίλων ἐπὶ αὐτοκράτορος Βασιλείου τοῦ Μακεδόνο, ὁ Νικόλαος ἐξελέγη ἡγούμενος τῆς Μονῆς τοῦ Στουδίου, τὸ 847. Ἀλλὰ μετὰ μία τριετία παραιτήθηκε καὶ ἀποσύρθηκε σὲ μετόχιο τῆς Μονῆς Στουδίου, στὸ Πραίνετο τῆς Νικομηδείας. Τελικὰ ἐπανῆλθε στὴ Μονὴ καὶ ἐκοιμήθη ἐκεῖ εἰρηνικὰ τὸ ἔτος 868.

Ἅγ. Νικόλαος ὁ Ὁμολογητής, ὁ συναθλητής τοῦ Ἅγ. Τιμοθέου (29 Ὀκτωβρίου)

Ὁ Ἅγιος Τιμόθεος εἶναι ὁ νεομάρτυρας ποὺ ἀφοῦ ὑπέστη πολλὰ βασανιστήρια τελικὰ ἀποκεφαλίσθηκε ἀπὸ τοὺς Τούρκους τὸ 1820, ἐπειδὴ δὲν ἤθελε νὰ προδώσει τὴν Χριστιανικὴ του πίστη καὶ νὰ γίνεи Μωαμεθανός.

Στὴν ἴδια φυλακὴ μὲ τὸν νεομάρτυρα Τιμόθεο εἶχαν φυλακισμένους γιὰ τὴν ἴδια αἰτία καὶ τρεῖς ὁμολογητές, τὸν Ἱερομόναχο Νικόλαο, τὸν Ἱερέα Εὐθύμιο καὶ τὸν Μοναχὸ Βαρνάβα καὶ τοὺς ἐβασάνιζαν καὶ αὐτοὺς. Ὅμως τὴν τελευταία στιγμὴ ὁ Πασὰς καὶ οἱ ἄνθρωποι του, ἀποφάσισαν νὰ μὴν τοὺς θανατώσουν αὐτοὺς, ἀλλὰ νὰ τοὺς ἀφήσουν νὰ φύγουν.

ΑΓ. ΝΙΚΟΛΑΟΙ ΠΟΥ ΕΓΙΝΑΝ ΜΑΡΤΥΡΕΣ

Ἅγ. Νικόλαος, ἓνας ἀπὸ τοὺς 40 μεγάλους Μάρτυρες ποὺ μαρτύρησαν στὴ λίμνη τῆς Σεβαστείας (9 Μαρτίου)

Εἶναι πολὺ γνωστὴ ἡ ἱστορία τῶν ἑνδοξῶν σαράντα μαρτύρων ποὺ σὲ καιρὸ μεγάλης βαρυσχευωμένης καὶ ἐνῶ ἡ λίμνη τῆς Σεβαστείας ἦταν παγωμένη τοὺς ἔριξαν μέσα σ' αὐτὴ οἱ φανατισμένοι εἰδωλολάτρες καὶ μαρτύρησαν ἡρωικὰ τὸ 320 μ.Χ. Ἕνας ἀπ' αὐτοὺς ὀνομάζετο Νικόλαος.

Ἅγ. Νικόλαος Ὁσιομάρτυρας ὁ ἐν Βουνένοις (9 Μαΐου)

Ἐξησε κατὰ τὸν δέκατο τρίτο αἰώνα. Καταγόταν ἀπὸ τὴν Μικρὰ Ἀσία καὶ διακρίθηκε στοὺς ἀγῶνες κατὰ τῶν Ἀγαρηνῶν σὰν διοικητῆς κάποιας ἐπαρχίας κοντὰ στὰ ἀνατολικά σύνορα τοῦ Βυζαντίου. Κατόπιν τὸν ἔστειλαν στὴν Μακεδονία γιὰ νὰ καταστείλει κάποια ἐπανάσταση ποὺ ἐξεράγη στὴν Θεσσαλονίκη καὶ τὴν Λάρισα.

Μετὰ παραιτήθηκε ἀπὸ τίς τάξεις τοῦ στρατοῦ καὶ πῆγε στὸ βουνὸ τῶν Βουνένων, ὅπως ἀναφέρει ὁ συναξαριστὴς καὶ ἐγινε Μοναχὸς στὸ Μοναστήρι ποὺ ἦταν ἐκεῖ. Ἀλλὰ δυστυχῶς οἱ Ἀβάροι ποὺ πῆγαν στὴν Θεσσαλία κατέλαβαν καὶ τὸ Μοναστήρι, συνέλαβαν τὸν Νικόλαο καὶ τοὺς λοιποὺς Μοναχοὺς τοῦ Μοναστηρίου καὶ τοὺς ἀποκεφάλισαν.

Ἅγ. Νικόλαος ὁ Μάρτυρας (22 Σεπτεμβρίου)

Ὁ Ἅγιος αὐτὸς Νικόλαος μαζὶ μὲ τὸν μάρτυρα Μαρτίνο συκοφαντήθηκαν στοὺς εἰδωλολάτρες Ἕλληνες, ὅτι τὸν ἐσταυρωμένο Ἰησοῦ τὸν πιστεύουν καὶ τὸν κηρύττουν σὰν ἀληθινὸ Θεό. Αὐτοὶ δέ, τοὺς συνέλαβαν καὶ ἀφοῦ τοὺς βασάνισαν μὲ διαφόρους τρόπους, τελικὰ τοὺς θανάτωσαν μὲ τὸ ξίφος.

Ἅγ. Νικόλαος ὁ Μάρτυρας (7 Δεκεμβρίου)

Ὁ Ἅγιος αὐτὸς Νικόλαος μαρτύρησε γιὰ τὴν χριστιανικὴ πίστη μαζὶ μὲ τοὺς μάρτυρες Πρίσκο καὶ Μαρτίνο. Τὸν θανάτωσαν ρίχνοντάς τον μέσα στὴν φωτιά.

(Συνεχίζεται)

«ΝΕΑΝΙΚΟΙ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΙ»

*γραμμένο ἀπὸ νέους γιὰ νέους,
μαθητὲς Λυκείου καὶ φοιτητὲς*

*Διμηνιαῖο περιοδικὸ τῆς Ἐκκλησίας μας,
ἐκδόση τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας. Στίς 32
ἐγχρωμὲς σελίδες του οἱ νέοι βρίσκουν ἐνδιαφέροντα θέματα. Τιμᾶται μόνο 100 δρχ.*

*Ζητήστε το ἀπὸ τὴν Ἱερά Μητρόπολη καὶ
τοὺς κεντρικοὺς ναοὺς.*

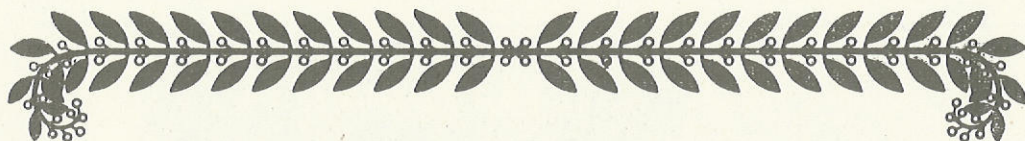
Η ΙΓ' ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΠΡΟΣ ΦΩΤΙΖΟΜΕΝΟΥΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΚΥΡΙΛΛΟΥ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ

Τοῦ κ. Νικ. Κ. Δρατσέλλα, Θεολόγου

Η'. Ὁ ἅγιος Κύριλλος συνεχίζει τὴν ἐκθεσιν τῶν γεγονότων τοῦ Πάθους καὶ τῆς Σταυρώσεως τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ προσκομίζων ἄφθονον ἀπολογητικὸν ὑλικὸν διὰ τῆς παραθέσεως τῶν σχετικῶν προφητειῶν τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, αἱ ὁποῖαι ἐπληθεύθησαν ἐν τῇ Καινῇ. Φέρει εἰς τὴν μνήμην τῶν κατηχουμένων τοὺς ἐμπαιγμούς, τοὺς ὁποίους ὑπέστη ὁ Ἰησοῦς ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων στρατιωτῶν. Ὁ Κύριος κατέστη παίγνιον εἰς τὰς χεῖρας αὐτῶν, καὶ ἐμπαίζεται ὁ Δεσπότης. Πρὸς ἀπολογητικὴν ἐπίρρωσιν ὁ ἅγιος πατὴρ φέρει τὸ Ψαλμικὸν χωρίον «εἶδοσάν με καὶ ἐσάλευσαν κεφαλὰς αὐτῶν»¹³³. Παρὰ ταῦτα αὐτὸς οὗτος ὁ ἐμπαιγμὸς γίνεται, διὰ τοῦ τρόπου διὰ τοῦ ὁποῦ ἐπραγματοποιήθη, τύπος τοῦ Βασιλικοῦ ἀξιώματος τοῦ Κυρίου. Διότι οἱ στρατιῶται ἐνέπαιζον μὲν τὸν Ἰησοῦν, ἀλλὰ ταυτοχρόνως προσέπιπτον γονυπετεῖς πρὸ αὐτοῦ κατὰ τὴν Εὐαγγελικὴν διήγησιν. Οὗτοι καθήλωσαν τὸν Κύριον εἰς τὸν Σταυρόν, ἀφοῦ προηγουμένως ἐνέδυσαν Αὐτὸν μὲ πουργύραν καὶ ἔθεσαν εἰς τὴν Κεφαλὴν Του στέφανον ἐξ ἀκανθῶν¹³⁴. Τὸ ὅτι ὁ στέφανος ἦτο ἀκάνθινος δὲν αἶρει τὴν Βασιλικὴν ἐξουσίαν τοῦ Ἰησοῦ, ἡ ὁποία ἀντιθέτως ἀπεδόθη, καίτοι ἀκουσίως, εἰς Αὐτὸν καὶ ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν. Ὁ ἅγιος Κύριλλος ἔχων ὑπ' ὄψει τοῦ τὸν τρόπον ἀνακηρύξεως τῶν βασιλέων τῆς ἐποχῆς αὐτοῦ, λέγει ὅτι, ἐφ' ὅσον ἕκαστος βασιλεὺς ἀναγορεύεται ὡς τοιοῦτος ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν, ἦτο πρότερον καὶ διὰ τὸν Ἰησοῦν νὰ λάβῃ τυπικῶς στέφανον ὑπ' αὐτῶν, συμφώνως πρὸς τὸν τύπον τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Διὰ τοῦτο ἡ Παλαιὰ Διαθήκη ἀναφέρει εἰς τὸ Ἄσμα τῶν Ἀσμάτων: «ἐξέλθετε καὶ ἴδετε, θυγατέρες Ἱερουσαλήμ, ἐν τῷ βασιλεῖ Σολομών, ἐν τῷ στεφάνῳ ᾧ ἐστεφάνωσεν αὐτὸν ἡ μήτηρ αὐτοῦ»¹³⁵. Ὁ στέφανος τοῦ βασιλέως Σολομώντος ὑπῆρξε προτύπωμα τοῦ ἀκανθίνου στεφάνου τοῦ Κυρίου. Ἡ προτύπωσις αὕτη ἐδήλωνεν ὅτι μέσῳ τοῦ ἀκανθίνου στεφάνου θὰ ἐγίνετο ἡ ἐξόφλησις τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν καὶ ἡ ἄρσις τῆς καταδικαστικῆς ἀποφάσεως τοῦ Θεοῦ διὰ τοὺς ἀνθρώπους μετὰ τὴν ὑπὸ τῶν τελευταίων διάπραξιν τοῦ προπατορικοῦ ἁμαρτήματος.

Ὄντως, μετὰ τὴν διάπραξιν τοῦ προπατορικοῦ ἁμαρτήματος ὑπὸ τῶν Πρωτοπλάστων ἐξεδόθη καταδι-

καστικὴ ἀπόφασις ἐκ μέρους τοῦ Θεοῦ κατὰ τοῦ Ἀδάμ ἔχουσα ὡς ἐξῆς: «ἐπικατάρατος ἡ γῆ ἐν τοῖς ἔργοις σου, ἀκάνθας καὶ τριβόλους ἀνατελεῖ σοι»¹³⁶. Ἐνεκα τούτου κατεδέχθη ὁ Ἰησοῦς νὰ φορέσῃ ἀκάνθινον στέφανον, οὕτως ὥστε νὰ λύσῃ τὴν καταδικαστικὴν ἀπόφασιν τοῦ Θεοῦ διὰ τῶν ἀκανθῶν. Ὡσαύτως ἔνεκα τούτου κατεδέχθη νὰ ἐνταφιασθῇ ἐν τῇ γῇ ὁ Κύριος, ὥστε νὰ δεχθῇ ἀντὶ τῆς κατάρας τὴν εὐλογίαν ἢ μετὰ τὴν πώσιν τῶν πρωτοπλάστων κατηραμένη γῆ. Ἡ εὐλογία θὰ ἀπέρρεεν ἀπὸ τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ, τὸ ὁποῖον, ἐνῶ ἦτο ἐν τῇ γῇ, ἦτο ταυτοχρόνως ἡνωμένον μετὰ τῆς Θεότητος, ἡ Ὅποια ὁμως ἐμεινεν ἀδιασπάρτως συνηνωμένη εἰς τὸν Ἀδὴν μετὰ τῆς χωρισθείσης τοῦ σώματος ψυχῆς, ἔνεκα τῆς πανταχοῦ παρουσίας τῆς Θείας Φύσεως¹³⁷. Ὀλίγον μετὰ τὴν διάπραξιν τοῦ προπατορικοῦ ἁμαρτήματος οἱ Προπάτορες περιεβλήθησαν φύλλα συκῆς πρὸς κάλυψιν τῆς γυμνότητος τοῦ σώματος αὐτῶν. Διὰ τοῦτο ἐξήρανε τὴν συκὴν, πρᾶξιν ἡ ὁποία ἀπετέλεσε τὸ τελευταῖον θαῦμα Αὐτοῦ. Καθὼς δηλαδὴ ὁ Ἰησοῦς ἐβάδιζε πρὸς τὸ Πάθος, κατηράσθη μίαν συκὴν, ὅχι πᾶσαν συκὴν, ἀλλὰ ἐκείνην τὴν συγκεκριμένην, ἡ ὁποία ἦτο τύπος τῆς Ἰουδαϊκῆς Συναγωγῆς. Οἱ λόγοι τοῦ Κυρίου ἦσαν: «μηκέτι ἐκ σοῦ καρπὸν τις φάγη»¹³⁸. Ἦτο, ὡς νὰ ἔλεγεν ὅτι εἰς τὸ ἐξῆς θὰ ἀπηλλάσσετο τὸ ἀνθρώπινον γένος τῆς καταδικαστικῆς ἀποφάσεως, ἡ ὁποία ἀπηγγέλθη κατ' αὐτοῦ ἀπὸ τὸν Θεὸν μετὰ τὴν Πτώσιν. Ἐπειδὴ δὲ μετὰ τὴν πραγματοποίησιν τῆς παραβάσεως οἱ Πρωτόπλαστοι περιεβλήθησαν φύλλα συκῆς, ὁ Ἰησοῦς ἦλθε πρὸς τὴν συκὴν εἰς ἐποχὴν, κατὰ τὴν ὁποίαν δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ἔχῃ καρπούς. Οὐδεὶς βεβαίως, τονίζει δι' ἐρωτηματικῆς μορφῆς ὁ ἅγιος Κύριλλος, ἀγνοεῖ ὅτι ἡ συκὴ δὲν δύναται νὰ καρποφορῇ ἐν ὥρᾳ χειμῶνος. Ὁ ἅγιος σπεύδει νὰ τονίσῃ ὅτι εἶναι ἐντελῶς ἀδύνατον νὰ ἡγνῶει ὁ Ἰησοῦς, ὁ Ὅποιος ὡς Θεὸς εἶναι Παντογνώστης, ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον πάντες ἀσφαλῶς ἐγνώριζον. Συνεπῶς ὁ Ἰησοῦς ἤρχετο, διὰ νὰ ζητήσῃ καρπὸν ἐκ τῆς συκῆς, ἐνῶ ἐγνώριζε καλῶς ὅτι θὰ ἦτο ἀδύνατον νὰ εὕρῃ ἐν ὥρᾳ χειμῶνος. Κατηράσθη δὲ τὴν συκὴν, διότι ἤθελε δι' αὐτοῦ τοῦ τρόπου νὰ καταστήσῃ σαφὲς ὅτι θὰ ἐξηκολούθουν εἰς τὸ ἐξῆς νὰ εὕρισκονται ὑπὸ τὴν ἐπι-

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ

Ἀθαν. Ἰ. Δεληκωστόπουλου
ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΣΤΟΧΑΣΜΟΣ
ΚΑΙ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΔΙΑΝΟΗΣΗ

Παρά τὴ μάταιη, πεισματική πολεμική τῶν ἐχθρῶν τῆς Ἐκκλησίας, ἡ Ὁρθοδοξία ὄχι μόνο διέσωσε τὴν κλασικὴ φιλοσοφία καὶ τὸ παγκόσμιο ἰδεῶδες τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων, διαμέσου τῶν Πατέρων, ἀλλὰ διατύπωσε καὶ τὴ διδασκαλία της, τὸ δόγμα, τὴ θεολογία καὶ τὸ λειτουργικὸ θησαυρὸ της, μὲ τὴ σκέψη, τὸ γράμμα καὶ τὸν τύπο τοῦ κλασικοῦ μέτρου καὶ λόγου. «Ὅταν ἀρχισε τὸ Χριστιανικὸ κήρυγμα, ἐπόμενον ἦτο νὰ χρησιμοποιηθοῦν ὅλα τὰ στοιχεῖα ποὺ εὐνοοῦσαν τὴ διάδοση τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ τὰ ὁποῖα ἔθεσε στὴ διάθεση τῆς πρώτης ἀποστολικῆς δραστηριότητος ἡ ἑλληνικὴ φιλοσοφία, ἀρχῆς γενομένης μὲ τὸν Παῦλο».

ρειαν τῆς κατάρτας κατὰ τῶν Πρωτοπλάστων ὅσοι θὰ διετήρουν τὴν ἀκαρπία τῆς Ἰουδαϊκῆς Συναγωγῆς, ἡ ὁποία ἐξεικονίζετο τυπολογικῶς διὰ τῆς μὴ ὑπάρξεως καρπῶν εἰς τὸ δένδρον τῆς συκῆς, ἀλλὰ μόνον φύλλων εἰς τοῦτο. Εἰς τὴν τυπολογικὴν ἐρμηνείαν τοῦ θαύματος τῆς ξηρανθείσης συκῆς ἀναφέρεται ὁ στίχος τοῦ ὑπομνήματος τοῦ Τριωδίου, κατὰ τὴν Ἀγίαν καὶ Μεγάλην Δευτέραν: «Τὴν συναγωγὴν συκὴν Χριστὸς Ἑβραίων, / Καρπῶν ἄμοιρον πνευματικῶν εἰκάζων, / Ἀρᾷ ξηραίνει» ἥς φύγωμεν τὸ πάθος¹³⁹.

Ὁ Ἕλληνας ἀγαπᾷ τὴ θεωρία, θεᾷται τὸ Θεό, φιλοσοφεῖ καὶ θεολογεῖ. Καὶ μ' αὐτὸ τὸ σκεπτικὸ ὁ δόκιμος σ. προσπαθεῖ —καὶ βέβαια πετυχαίνει— νὰ μᾶς μεταφέρει σ' ὅλο ἐκεῖνο τὸ μεγαλεῖο τῆς σύζευξης τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ τοῦ Ἑλληνισμοῦ διαμέσου τῶν Ἀγίων Πατέρων.

Ἐγγεῖρημα σπουδαῖο, ἀλλὰ ἀναγκαῖο στοὺς καιροὺς μας γιὰ νὰ καταδειχθεῖ πόσο οἱ Πατέρες - Ἑλληνες στὰ μύχια τῆς σκέψης καὶ τῆς ἀπολογητικῆς φιλοσοφίας τους κατάφεραν νὰ διασώσουν ὅλο τὸν πλοῦτο τῆς οἰκουμενικῆς παιδείας καὶ ἀλήθειας στὴν πορεία τῆς Ἱστορίας καὶ μέχρι τῆς μέρες μας.

Μάλιστα, ὅσο ξεκαθαρίζουν οἱ ὀρίζοντες τῆς πλανητικῆς σκέψης καὶ ἀντίληψης τοῦ λόγου καὶ τῆς πράξης, τόσο ἀναδείχεται ὅτι τὸ πνεῦμα, ἡ διατύπωση καὶ ἡ ἀλήθεια τῆς ζωῆς καὶ τῆς πίστεως, βρίσκονται στὸ φρόνημα καὶ στὴ θεώρηση ποὺ ἐπιχειρεῖ στὸν κόσμο ἡ Ὁρθοδοξία. Τῆς Ὁρθοδοξίας ποὺ θεμελιώθηκε δογματικὰ καὶ πνευματικὰ καὶ ἱστορικὰ ἀπὸ τὴν ἑλληνικὴ συνείδηση καὶ φιλοσοφία τῶν Πατέρων.

Αὐτὸς εἶναι ὁ καμβὰς πάνω στὸν ὁποῖο ὑφαίνει ὁ κ. Δεληκωστόπουλος τὸ νέο βιβλίο του. Ἐνα βιβλίο ποὺ ξεκαθαρίζει μὲ εὐθύνη καὶ ἐνάργεια ἔννοιες καὶ θεωρήσεις αὐτόχρονα χρήσιμες καὶ διδακτικὲς γιὰ τοὺς καιροὺς μας.

Εἶναι μιὰ ἔκδοση τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας πού, ὅπωςδήποτε, ἀνεβάζει τὸ ἐκδοτικὸ προφίλ της καὶ δίνει στὸ ἀναγνωστικὸ κοινὸ νὰ πληροφορηθεῖ πράγματα θεμελιακὰ γιὰ τὴν Ὁρθοδοξία καὶ τὸν Ἑλληνισμό, ἐπίκαιρα μὰ συνάμα καὶ διαχρονικά. Φς

133. ΒΕΠΕΣ τ. 39, 160, 18-19, Πρβλ. Ψαλμ. 108, 25.

134. Πρβλ. ΒΕΠΕΣ τ. 39, 160, 20-22, Πρβλ. Ματθ. 27, 28-29.

135. ΒΕΠΕΣ τ. 39, 160, 24-26, Πρβλ. Ἀσμα 3,11.

136. ΒΕΠΕΣ τ. 39, 160, 28-29, Πρβλ. Γέν., 3, 17-18.

137. Περὶ τῆς θεμελιώδους δογματικῆς διδασκαλίας, κατὰ τὴν ὁποίαν «ἡ ἐν ἀφθαρσίᾳ παραμονὴ τοῦ σώματος τοῦ Κυρίου ἀφεῖλεται εἰς τὸ ὅτι καὶ μετὰ τὸν σωματικὸν Αὐτοῦ θάνατον ἡ Θεότης παρέμεινεν ἡνωμένη καὶ μετὰ τῆς εἰς Ἄδου κατελθούσης ψυχῆς», βλέπε ἐν Νικολάου Εὐθ. Μητροπολίτου, Ἀναπληρωτοῦ Καθηγητοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, Θέματα Ὁρθοδόξου Θεολογίας Πανεπιστημιακαὶ Παραδόσεις Δογματικῆς, Ὁργανισμὸς Ἐκδόσεως Διδακτικῶν Βιβλίων, Ἀθήνα 1988, σελ. 168, ὅπου καὶ αἱ σχετικαὶ πατερικαὶ καὶ μαρτυρικαὶ, αἱ ὁποῖαι ἀφοροῦν εἰς τὸ κεφαλαῖωδες τοῦτο δόγμα.

138. ΒΕΠΕΣ τ. 39, 160, 35-36. Πρβλ. Μάρκ. 11,14.

139. Ἀκολουθεῖται Μεγάλῃς Ἑβδομάδος, Ἀδελφότης Θεολόγων «ἡ Ζωή», Ἀθήναι, σελ. 23.

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ «ΠΑΝΤΑ ΤΑ ἘΘΝΗ»

Ἡ Ἀποστολικὴ Διακονία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος μὲ τὸ εἰδικὸ ἱεραποστολικὸ περιοδικὸ «Πάντα τὰ Ἐθνη»:

- πληροφορεῖ ὑπεύθυνα γιὰ τὸ ἱεραποστολικὸ ἔργο ποὺ ἀσκεῖ σήμερὰ ἡ ὀρθόδοξη Ἐκκλησία,
- περιγράφει τὸ περιβάλλον στὸ ὁποῖο ἀσκεῖται ἡ ἱεραποστολή,
- τονίζει τὴν ἀναγκαιότητα γιὰ μιὰ οὐσιαστικὴ ἱεραποστολικὴ μαρτυρία σ' ὅλο τὸν κόσμο.

Ὅσοι ἐπιθυμοῦν νὰ ἐγγραφοῦν συνδρομητὲς ἄς ἀπευθυνθοῦν στὴ διεύθυνση: Ἀποστ. Διακονία, περιοδικό «Πάντα τὰ Ἐθνη». Ἰωάν. Γενναδίου 14 — 115 21 Ἀθήνα. Τηλ. 723.8203. Ἐτήσια συνδρομὴ 500 δρχ.

ΕΠΙΚΑΙΡΑ

Νά δώσει ο Θεός...

Τήν υποκρισία του τουρκικού κράτους στο ζήτημα της θρησκευτικής ελευθερίας επισήμανε ο Οικουμενικός Πατριάρχης κ. Βαρθολομαίος, στην όμιλία του για τα 150 χρόνια της Θεολογικής Σχολής στη Χάλκη των Πριγκηποννήσων. Το σημαντικό αυτό γεγονός εορτάστηκε με πανηγυρικές εκδηλώσεις, στις οποίες παρευρέθησαν, εκτός από τον Οικουμενικό Πατριάρχη, τα μέλη της Συνόδου του Οικουμενικού Πατριαρχείου, ο πρόεδρος της Έστίας Θεολόγων Χάλκης κ. Βασίλειος Αναγνωστόπουλος, οι Πατριάρχες Άλεξανδρείας και Βουκουρεστίου, εκπρόσωποι του Βατικανού, πολλοί μητροπολίτες του Οικουμενικού Θρόνου, κληρικοί και πλήθος κόσμου. Η Θεολογική Σχολή της Χάλκης που ιδρύθηκε το 1844, παραμένει κλειστή τα τελευταία 23 χρόνια, από το 1971. Απόφοιτος της Σχολής και ο Πατριάρχης Βαρθολομαίος, τόνισε ότι «το Οικουμενικό Πατριαρχείο δεν έπαψε ποτέ να πιστεύει ότι, παρά τις αντιξοότητες, η Σχολή, που αναγκάστηκε να διακόψει τη λειτουργία της το 1971, θα λειτουργήσει ξανά και ελπίζει πάντα ότι θα δοθεί η σχετική άδεια των τουρκικών αρχών».

Παρά θιν' αλός

Η Ίταλία είναι μια από τις χώρες που έχουν καλύτερα έμπεδώσει την ανάγκη για ανακάλυψη του πλαστικού. Μάλιστα τόσο πολύ ανταποκρίθηκε ο κόσμος στις έκστρατείες των Δήμων για συγκέντρωση πλαστικών, μπουκαλιών και αντικειμένων, που τώρα πια παρουσιάζεται πρόβλημα σχετικά με το τι θα απογίνει όλο αυτό το πλαστικό που συγκεντρώνεται.

Σε πρώτη φάση, πολλές περιοχές αποφάσισαν να το χρησιμοποιήσουν για να δημιουργήσουν καμπίνες σε όλες τις παραλίες.

Έτσι, ακόμη και οι πλάξ που είναι ελεύθερες για το κοινό έχουν αποκτήσει ένα άλλο χρώμα και περισσότερες ανέσεις, αφού και καμπίνες για να αλλάζουν οι λουόμενοι έκαναν την εμφάνισή τους και ένα σωρό τραπεζάκια και καρέκλες, για πιο άνετες εξορμήσεις παρά θιν' αλός. Το ανακυκλωμένο πλαστικό δουλεύεται όπως το ξύλο, είναι πολύ πιο οικονομικό, δεν έχει ανάγκη συντήρησης. Και το κυριότερο: Προστατεύεται το πολύπαθο περιβάλλον του πλανήτη μας.

Μή χειρότερα...

Οι Ευρωπαίοι επισκέπτες στην Αμερική του 19ου αιώνα έμεναν με το στόμα ανοικτό, όταν έβλεπαν πόσες παραθρησκευτικές οργανώσεις είχαν δημιουργηθεί σε χρόνο ρεκόρ, στη Νέα Γη. Σήμερα όμως, οι Ευρωπαίοι δεν έχουν πλέον να «ζηλέσουν» τίποτε

από τους Αμερικανούς και τις «θρησκείες» τους.

Έκατοντάδες νέες «θρησκείες» έχουν δημιουργηθεί και αυξάνονται ολοένα και περισσότερο, καθώς το τέλος της χιλιετίας πλησιάζει. Στη Γαλλία, κάθε χρόνο εμφανίζονται τουλάχιστον 800 νέες «θρησκείες», ενώ στην Αγγλία ξεπερνούν τις 2.000!

Ο Ρότνεϊ Στάρκ, καθηγητής της κοινωνιολογίας και της συγκριτικής θρησκείας στο Πανεπιστήμιο της Ουάσιγκτον, στο Σιάτλ, σε πρόσφατη μελέτη του αναφέρει ότι στις 18 χώρες της Δυτικής και Νότιας Ευρώπης υπάρχουν πάνω από 1.317 αίρέσεις, σε αντίθεση με την Αμερική, όπου υπάρχουν μόνον ... 425!

Εύγε και πάλι εύγε!

Αναμφίβολα, πρόκειται για το μοναδικό μουσείο στην Ελλάδα, όπου η γνωστή επιγραφή «μην άγγιζετε» δεν υπάρχει. Αντιθέτως, μάλιστα! Το μουσείο που δημιούργησε ο «Φάρος Τυφλών της Ελλάδος» στη συμβολή των οδών Δοϊράνης και Αθηνάς 17 στην Καλλιθέα, ονομάστηκε «Μουσείο Αφής» και είναι το μοναδικό μουσείο στη χώρα μας, όπου δίδεται η δυνατότητα σε τυφλούς να άγγιζουν τα εκθέματα και να «δούν» με αυτό τον τρόπο την πολιτιστική μας κληρονομιά. Άς σημειωθεί ότι παρόμοιο μουσείο υπάρχει μόνο στο Σικάγο και τις Βουξέλλες.

Όλα τα εκθέματα του μουσείου είναι πιστά αντίγραφα των πρωτοτύπων, ειδικής κατασκευής, έτσι ώστε να «αντέχουν» στην αφή. Στις τρεις αίθουσές του, τα εκθέματα χωρίζονται κατά εποχή. Υπάρχει έτσι το βυζαντινό τμήμα και το αρχαιολογικό, που ξεκινά από τη γεωμετρική εποχή και φθάνει στους αλεξανδρινούς χρόνους.

Στόχος των υπευθύνων του Μουσείου Αφής είναι να εμπλουτίσουν τη συλλογή τους με ταριχευμένα ζώα, οστρακα και πετρώματα. Οί συλλογές και τα εκθέματα του μουσείου προέρχονται από δωρεές. Ο Φάρος Τυφλών, όμως, ο οποίος λειτουργεί με τη νομική μορφή του ειδικά αναγνωρισμένου μη κερδοσκοπικού σωματείου, περιλαμβάνει και μια σειρά άλλων δραστηριοτήτων, μεταξύ των οποίων είναι η λειτουργία δανειστικής βιβλιοθήκης «όμιλούντων βιβλίων», από την οποία τυφλοί μπορούν να δανείζονται επιστημονικά, λογοτεχνικά και μορφωτικά βιβλία - κασέτες. Επιπλέον, ο Φάρος εκδίδει μηνιαίο περιοδικό και μουσικά βιβλία για τυφλούς, βασιζόμενα στη μέθοδο γραφής Μπράιγ.

Μια από τις σημαντικότερες δραστηριότητες του Φάρου, είναι και η λειτουργία του μοναδικού στον κόσμο Μηχανουργείου τυφλών.

—Εύγε και πάλι εύγε!